

Behov av stödåtgärder hos kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld

En litteraturstudie

Camilla Funck

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Det sociala området
Identifikationsnummer:	13354
Författare:	Camilla Funck
Arbetets namn:	Behov av stödåtgärder hos kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld. En litteraturstudie
Handledare (Arcada):	Arla Cederberg
Uppdragsgivare:	
<p>Sammandrag:</p> <p>Under de senaste åren har de skett en ökning i fall av familjevåld som kommit till polisens kännedom. Syftet med detta examensarbete är att undersöka de faktorer som bidrar till att kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld söker hjälp. I arbetet kartläggs också stödbehov som kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld har. De konkreta frågeställningarna i arbetet är: 1) Vilka faktorer bidrar till att kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld söker hjälp? 2) Hurdana stödåtgärder behöver kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld? Undersökningen utgörs av en litteraturstudie. Materialet bearbetades med hjälp av innehållsanalys. Resultaten tyder på att barnen ofta är orsaken till att söka hjälp till våld i hemmet samtidigt som en strävan att hålla familjen samman för barnens skull ibland utgör en hindrande faktor för hjälp sökandet. Hjälp söks i första hand informellt innan man vänder sig till det formella stödet, exempelvis skyddshem. Information och ökad medvetenhet angående våld framkommer ofta som element inom stödåtgärder som anses vara till hjälp. En känsla av empowerment kan enligt resultaten uppnås genom extern bekräftelse och bra interaktion mellan den professionella och klienten. De negativa upplevelserna angående stödåtgärderna har ofta att göra med bristfälligt bemötande av den professionella gentemot klienten och rädsla för att mista vårdnaden av barnen. Resultaten från denna undersökning tyder på att en ökad medvetenhet om våld bland familjevåldsoffren kunde bidra till att kvinnor som lever i ett våldsamt förhållande sökte hjälp i tid, och inte enbart för att skydda barnen. För att kunna erbjuda stöd inom de livsområden som klienten själv upplever att stödbehovet infaller på, krävs en äkta interaktion mellan den professionella och klienten. Att tillfredsställa det individuella behovet av stöd bidrar i sin tur till att en känsla av att empowerment uppstår och klienten kan frigöra sig från den våldsamma situationen i hemmet.</p>	

Nyckelord:	Familjevåld, skyddshem, socialpedagogik, empowerment, medvetenhet
Sidantal:	60
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	3.3.2014

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Degree programme of social services
Identification number:	13554
Author:	Camilla Funck
Title:	Need for support measures for women and mothers who are victims of domestic violence. A literature review
Supervisor (Arcada):	Arla Cederberg
Commissioned by:	
<p>Abstract:</p> <p>In recent years there has been an increase in cases of domestic violence reported to the police. The aim of this study is to examine the factors that contribute to seeking help in women and mothers who are victims of domestic violence. The study also identifies the support needs that women and mothers who are victims of domestic violence have. The study answers the following questions: 1) What factors contribute to women and mothers who are victims of domestic violence seek help? 2) What kind of support measures do women and mothers who are victims of domestic violence need? The study is a literature review. The material for the study was processed using content analysis. The results of the study shows that children are often the reason for seeking help for domestic violence while striving to keep the family together for the sake of the children sometimes constitute a hindering factor in the help seeking. Help sought in the first place informally before turning to the formal support, such as domestic violence shelters. Information and awareness about violence emerges often as elements within the support measures considered to be helpful. A sense of empowerment is often achieved by external confirmation and good interaction between the professional and the client. The negative perceptions regarding to the support measures often have to do with the inadequate response of the professional towards the client and the fear of losing custody of the children. The results of the study shows that an increased awareness of violence among victims of domestic violence could help women who live in a violent relationship to seek help for them self in time and not only to protect their children. To provide support in the areas of life that the client herself perceive that the support needs falls on, requires a genuine interaction between the professional and the client. By satisfying the individual needs of support in turn contributes to a feeling of empowerment and encourages the clients to free themselves from the violent situation at home.</p>	

Keywords:	Domestic violence, shelter, socialpedagogic, empowerment, awareness
Number of pages:	60
Language:	Swedish
Date of acceptance:	3.3.2014

INNEHÅLL

1	INLEDNING	9
2	Syfte, frågeställningar och avgränsning	10
2.1	Avgränsning	10
2.2	Arbetslivsrelevans	10
3	Bakgrund	11
3.1	Våldets mångfald	12
3.1.1	<i>Familjevåld</i>	13
3.1.2	<i>Våld i nära relationer och i parförhållanden</i>	14
3.2	Lagstiftning	14
3.2.1	<i>Barnskyddslagen</i>	15
3.3	Skyddshem som stödåtgärd	17
3.3.1	<i>Barn i skyddshem</i>	18
3.4	Tidigare forskning	19
4	Teoretisk referensram	22
4.1	Den socialpedagogiska värdegrunden	22
4.2	Empowerment	24
4.3	Pedagogik för förtryckta	25
5	Metod	28
5.1	Litteraturstudie	28
5.2	Urvalskriterier	29
5.3	Datainsamling	30
5.4	Innehållsanalys	30
5.5	Etiska aspekter	31
6	Resultatredovisning	31
6.1	Faktorer som bidrar till att kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld söker hjälp	32
6.1.1	<i>Barnen som motivation för att söka hjälp</i>	32
6.1.2	<i>Var söker kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld hjälp?</i>	34
6.2	Behov av stöd hos kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld	36
6.2.1	<i>Element inom stödåtgärder som anses hjälpsamma</i>	37
6.2.2	<i>Element inom stödåtgärder som bidrar till känslan av empowerment</i>	39
7	Analys och Tolkning	41

7.1	Faktorer som bidrar till att kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld söker hjälp	42
7.2	Stödbehov hos kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld	43
8	Diskussion	48
8.1	Metoddiskussion	49
8.2	Resultatdiskussion	50
	Källor	56
	Bilagor	60

Figurer

Figur 1. Figur över resultaten frågeställning 1	54
Figur 2. Figur över resultaten frågeställning 2	55

1 INLEDNING

I Finland är antalet brott mot liv dubbelt högre än medeltalet för medlemsstaterna i den Europeiska unionen. Dessa brott begås ofta i hemmen och inom familjen. I början av 2000-talet dog det årligen i genomsnitt 17 kvinnor till följd av våld i parförhållandet. Våldsutövaren i brott mot kvinnor är ofta pojkvännen, maken eller den före detta maken. (Väestöliitto, 2014a) Familjevåld har också blivit allt synligare i media (se t.ex. Aamulehti 7.6.2012; Helsingin uutiset 25.1.2013) och det har lyfts fram flera fall där föräldern eller föräldrarna till och med tagit livet av sina barn och/eller sin partner. (se t.ex. Aamulehti 23.1.2013; Helsingin uutiset 19.3.2013)

Social- och hälsovårdsministeriet (Väestöliitto, 2014b) ansvarar för planeringen och förverkligandet av arbetet mot familjevåld och våld i parförhållanden. Målet är att utveckla det nationella serviceutbudet att erbjuda stöd åt alla parter i anslutning till familjevåld och våld i parrelationer. Ministeriets strategi i anslutning till detta innehåller bland annat en strävan att minska såväl offrens lidande som kostnaderna för såväl offret, arbetsgivaren som kommunerna, att utveckla stödservicen samt att öka antalet platser på skyddshem.

Trots att våld i familjen kan ha långtgående konsekvenser för alla familjemedlemmar, finns det många faktorer som hindrar de utsatta från att söka hjälp. (THL: Kasvun kumppanit) Det erbjuds olika sorters stöd åt både våldsoffren och våldsutövaren, såväl inom den offentliga sektorn som inom den tredje sektorn. (Väestöliitto, 2014b)

Jag har valt att skriva mitt examensarbete om familjevåld eftersom temat är aktuellt i vårt samhälle idag. Att familjevåld anses vara ett hinder för många individers välfärd väcker frågor kring huruvida stödåtgärderna för familjevåld når målgruppen och om dessa stödåtgärder upplevs ändamålsenliga av dem som är i behov av dem. Syftet, problemformuleringen och den konkreta frågeställningen för detta arbete beskrivs mer ingående i följande avsnitt.

2 SYFTE, FRÅGESTÄLLNINGAR OCH AVGRÄNSNING

Syftet med detta examensarbete är att undersöka de faktorer som bidrar till att kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld söker hjälp. I arbetet kartläggs också stödbehov som kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld har. För att få in ett samhällsligt perspektiv i arbetet kommer ja att även ha fokus på skyddshem och deras verksamhet. Min undersökning kommer att svara på följande frågeställningar:

- Vilka faktorer bidrar till att kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld söker hjälp?
- Hurdana stödåtgärder behöver kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld?

2.1 Avgränsning

Trots att det också skulle vara intressant att undersöka stödåtgärder för våldsutövare, kommer jag att begränsa undersökningen till kvinnor som blir eller har blivit utsatta för våld inom familjen för att få en fördjupning i ämnet. I arbetet kommer fokus att ligga på mödrar, men material som handlar om våld mot kvinnor i par- och närrelationer har också inkluderats. Jag utgår till största delen från personliga upplevelser som kvinnor som utsatts för våld har. Eftersom familjevåld är något som förekommer hos individer oberoende av etnisk bakgrund, religion eller ekonomi, lyfts i detta arbete inte fram någon viss samhällsgrupp, utan arbetet avgränsas att behandla kvinnor och mödrar med alla sorters bakgrund.

2.2 Arbetslivsrelevans

Undersökningen är aktuell och relevant just nu med tanke på att det redan i vissa kommuner i Finland nedlagts ett antal skyddshem. I denna studie undersöks vad som bidrar till hjälpsökandet och hurdan stöd det finns tillgängligt. Våldsoffrens stödbehov och i hurdan mån de samhällsliga stödåtgärderna motsvarar behoven är också av intresse. Resultaten kan ge en viss insikt i hur de tillgängliga stödåtgärderna motsvarar det faktiska

behovet av stöd hos personer som blivit utsatta för familjevåld. Därtill kan de lyfta fram eventuella utvecklingsbehov i stödåtgärderna, det vill säga hur de kunde förbättras för att motsvara behoven. Resultaten svarar eventuellt också på hurudan betydelse empowerment har för personer som utsatts för familjevåld. Detta är en viktig fråga eftersom arbetet som görs på skyddshem är empowermentorienterat. Resultaten ger en uppfattning om den roll som ett empowermentorienterat arbetssätt har samt hur detta kunde framhävas i arbetet. Att ta reda på vilka saker som bidrar till att familjevåldsoffren klarar av att ta sig ur sin situation är även ekonomiskt lönsamt, eftersom det i sin tur bidrar till att resurserna används effektivt. Genom att tillgodose behoven hos klienterna och ingripa i situationen i ett tidigt skede, undviker man kostnader som indirekt orsakas av familjevåldet i ett senare skede. Studien är också relevant för socionomer eftersom ett empowermentorienterat arbetssätt är något socionomer strävar efter att förverkliga i sitt arbete. I arbetet med människor är det viktigt för den professionella att acceptera att beslut som vuxna personer gör angående sitt liv är vars och ens egen rättighet, trots att besluten inte nödvändigtvis motsvarar de beslut som den professionella själv skulle göra. Tyngdpunkten i arbetet ligger i att stöda individen att fatta de beslut som är bäst för individen själv. Socionomer strävar efter att skapa en relation till sin klient som utgår ifrån att klienten är expert på sitt eget liv. Socionomens kunskande i arbetet med människor i utsatta livssituationer kommer fram i medvetenheten om att individen har resurser att ändra sin situation, och socionomens uppgift är att hjälpa klienten att hjälpa sig själv.

3 BAKGRUND

Enligt statistikcentralens undersökningar har fallen av familjevåld ökat drastiskt då man jämför antalet offer för familjevåld från året 1997- 2005. År 1997 var antalet offer för familjevåld 2694 personer medan år 2005 låg antalet så högt som 4109. Ökningen av antalet offer är 1415 fall (Statistikcentralen, 2005). Till polisens kännedom kom år 2012 ca 8000 anmälningar om familjevåld i Finland. Endast en liten del av de personer som gjort sig skyldiga till familjevåld sökte hjälp för sitt våldsamma beteende (Hyvärinen & Hautamäki, 2013). Ritva Kosonen skriver i Social- och hälsovårdsministeriets

skriftserie Fokus (2011) om målmedvetet arbete för våld i nära relationer. Vid årsskiftet 2012-2013 nerlades i Esbo och i Björneborg skyddshemsverksamhet för kvinnor i den bemärkelse som de tidigare fungerat i. I Esbo avskaffades skyddshemmet på grund av ett för lågt antal klienter. Nedläggningen av skyddshemmet i Björneborg förklaras med ekonomiska skäl. I Esbo förflyttas skyddshemsverksamheten över till öppnavårdens stödåtgärder och staden hyr ut lägenheter till offren med 1-14 dagars vistelse. Under tiden har offren möjlighet att träffa professionella hjälpare för att kartlägga situationen eller eventuellt få annat stöd. Enligt Kosonen (2011) kan förälderns krafter att ta hand om sitt barn vara på prov utan avlastning, varmed barnets bästa kan vara hotat. Enligt Taskinen (2007) kan främjandet av välfärd hos barn och unga förebygga eller minska möjliga framtida svårigheter. Främjandet av barns och ungdomars välfärd blir således etiskt och ekonomiskt lönsamt (Taskinen, 2007:24). Vistelsetiden på de utthyrd skyddslägenheterna är 1-14 dagar. Detta anses vara kort ifall man vill komma ur ett våldsam samt förhållande. (Kosonen, 2011)

3.1 Våldets mångfald

WHO (World Health Organisation) definierar våld som fysisk kraft eller makt som används eller hotar att användas mot en själv, andra, en människogrupp eller en gemenskap. Enligt definitionen kan våld leda till psykisk eller fysisk skada, död, störning i utvecklingen eller till att grundbehoven inte uppfylls.

Våld uppfattas ofta som att man skadar någon genom att använda fysisk kraft eller makt. Våld kan ändå definieras på många sätt, och begreppet innefattar också psykiskt våld genom att försumma eller inte ta hand om någon. Våld innefattar alla former av fysiskt, psykiskt och sexuellt utnyttjande samt självmord och självdestruktivt beteende. Våld kan inte endast definieras som något som orsakar fysisk skada eftersom då skulle det begränsa vår förståelse av våldets påverkan både på individ- och samhällsnivå. (Krug & Dahlberg, et al. 2005:21ff)

Oftast skapar våld psykiska och sociala problem där effekterna kan vara omedelbara och osynligare än vid fysiskt våld, men drabba de utsatta i flera år. För att våldet skall få en klarare definition bör man också betrakta begreppet från den synvinkeln att det är något som orsakats med avsikt. Att göra något med avsikt kan också betraktas ur olika synvinklar. Den som utövar våld kan nämligen agera med avsikt, men utan att ta hänsyn till konsekvenserna. Våldsutövaren är kanske inte medveten om konsekvensernas allvar.. Utöver detta innehåller begreppet även andra dimensioner av våld. Det står för alla våldshandlingar oberoende om de är utförda av individer eller gemenskaper, en reaktion på något provocerande, något förebyggande, något kriminellt eller icke kriminellt. (Krug & Dahlberg, et al. 2005:21ff)

3.1.1 Familjevåld

Den traditionella definitionen av familjevåld innefattar fysiskt våld, misshandel och sexuellt utnyttjande som sker inom familjen. Precis som definitionen av våld, uppfattas familjevåld också numera innehålla mycket mer än endast det ovan nämnda. Det kan vara fysiskt, psykiskt, sexuellt, socialt (exempelvis isolering), ekonomiskt, religiöst, vanvård eller försummelse. Våldet kan vara aktivt, passivt, direkt eller indirekt. Då det handlar om familjevåld blir det ofta en kombination av dessa olika former och det kan vara svårt att dra gränser mellan de olika formerna av våld. Oftast är våldsutövaren mannen och den utsatta kvinnan och/eller barnen.

Våld har många konsekvenser och påverkar de utsatta på flera olika sätt. En av de vanligaste konsekvenserna av familjevåld är att barnen tvingas bevittna misshandeln av modern utan att kunna påverka situationen. Det finns bevis på att familjevåld påverkar barnets kognitiva, sociala, fysiska och emotionella utveckling. Skadorna kan vara långvariga eller permanenta och ha allvarliga konsekvenser. Även om barnet inte skulle vara den som våldet direkt riktas mot, kan det orsaka symptom hos barnet som liknar psykosociala stressreaktioner. Hur dessa reaktioner ger sig uttryck är individuellt och bör betraktas som riskfaktorer, eftersom andra omständigheter i barnets liv påverkar ifall dessa faktorer utlöser sig till faktiska risker eller inte. I publikationen: ”Mikä lapsella on hätänä? Perheväkivalta koulun henkilöstön näkökulmasta” av Ensi- ja turvakotien liitto hänvisar Dufva (2001) till Rutter (1986) som menar att de skyddande

faktorerna i barnets liv har stor påverkan i frågan om riskfaktorerna utlöses till faktiska risker eller inte. Därför kan man inte anta att en person som utsatts för våld i sin barndom blir en våldsutövare eller alternativt utsätts för våld. Dufva (2001) hänvisar också till Emery & Forehand (1996) som menar att det är viktigt att lyfta fram de skyddande faktorernas roll i barnets liv. Dessa kan exempelvis delas in i barnets individuella drag, familjens inre faktorer samt yttre stödåtgärder och nätverk. De inre dragen och resurserna som kan stödja barnet är empatiförmåga, kontroll av egna inre funktioner, bra sociala kunskaper och humor. Familjens stödjande funktioner kan utgöras av ett varmt och gott förhållande till sin förälder. De yttre stödåtgärderna kan vara goda människorelationer, framgång i skolan eller i något annat utanför hemmet. (Dufva 2001:17ff)

3.1.2 Våld i nära relationer och i parförhållanden

Familjevåld har varit ett begrepp som använts en längre tid för att hänvisa till våld som sker inom familjer. Numera har begreppet utvidgats att också omfatta våld i nära relationer samt våld i parförhållanden. Våld i nära relationer innefattar våld som sker mellan personer inom familj, skola, jobb eller hobbyer. Den vanligaste typen av våld i nära relationer är våld inom parförhållanden. Det är också kvinnorna som är de mest utsatta för detta. Våld i parförhållanden innebär att våldet utövas av maken/makan eller partnern (Ojuri, 2004:16f). Våld i nära relationer berör i Finland tusentals kvinnor, män och barn i alla sociala grupper. Våldets påverkan och den breda problematiken kring detta har ivarit dolt, varmed det inte har uppfattats som ett samhälleligt problem. Sårbarheten och de traumatiserande konsekvenserna som våldet medför är väsentligt relaterat till hurdan betydelse våldet och den utsatta ges. När man utgår ifrån att lösa problematiken kring våld har det sociala stödet stor betydelse. Då man utgår ifrån ett samhällspolitiskt perspektiv i att stöda de personer som utsätts för våld, krävs det medvetet riktade stödåtgärder. (Husso, 2003:322-328)

3.2 Lagstiftning

Misshandel på privata platser som exempelvis i hemmet blev officiellt åtalat som brott 1.9.1995. Syftet med denna lagstiftning är att man skulle förhålla sig lika allvarligt mot våld som sker i familjen och hemmet som mot övriga våldsbrott. Genom att misshandel

på privata platser blev åtalat som brott, skapades också straffrättsliga påföljder för våldsutövaren. (Strafflag, kap 21) Våldtäkt inom äktenskap blev kriminaliserat i Finland år 1994. (Hannus, 2011:203) Denna lag blev dock inte stiftad entydigt, utan möttes av motstånd och långa bearbetningar. (Ruohonen 2006:14). I början av året 2010 blev lindrig misshandel under allmänt åtal. (Hannus, 2011: 203f). En viktig reform i lagstiftningen inom kriminalisering av familjevåld skedde år 1999 angående besöksförbud. Från och med år 2005 expanderades besöksförbudet även till att beröra personer som permanent är bosatta i samma lägenhet. (Ojuri, 2004 & Ruohonen 2006:14)

Lagstiftningen om sexualbrott reformerades, och samtidigt expanderades antalet brott som åtalas. En del sexualbrott kvarstod ändå som målsägandebrott, ifall det inte av mycket tunga skäl kräver åtal. I internationella jämförelser skilde sig Finland från en del andra länder på grund av att straffprocessen påbörjas endast på offrets begäran av straff. I Finland är sexuellt tvång, sexuellt utnyttjande i vissa situationer samt sexuella övergrepp målsägandebrott. I Finland har våldtäktsoffren även möjlighet till att begära att brottet inte åtalas. Motsvarande bestämmelse gäller också vid sexuellt utnyttjande av barn och i vissa fall av sexuellt utnyttjande (STM, 2010:52f). I en del målsägandebrott då det exempelvis gäller familjevåld, kan åklagaren väcka åtal när allmänt intresse förutsätter det, även i sådana fall då målsäganden inte yrkar på straff. I en del fall behöver målsäganden bevis för att ett brott begåtts för att man skall kunna vidta åtgärder. Då utförs förundersökningar också i de fall som målsäganden inte yrkar på straff för den som är skyldig (Strafflagen, kap 21). Den finska lagstiftningen förutsätter inte att våldsutövaren i familjen använder sig av tjänster för att bryta det våldsamma beteendet. (Hyvärinen & Hautamäki 2013)

3.2.1 Barnskyddslagen

Barn som utsätts för våld inom sina familjer är i behov och har rätt till stöd och hjälp. Även om barnet själv inte direkt utsätts utan vittnar våld mellan sina föräldrar behövs det individuellt stöd och hjälp för att bemästra krisen som våldet orsakar. Barnskyddslagen (417/2007, 10§) garanterar att stöd och skydd av barn beaktas i tjänster som är menade för vuxna.

I barnskyddslagen (417/2007, 7 §) står det att det organ som ansvarar för socialvården i kommunen och de övriga kommunala myndigheterna skall i samarbete ge akt på och främja barns och unga personers välfärd samt avhjälpa och förebygga missförhållanden i uppväxtförhållandena. I arbetet inom barnskyddet är de centralt att stöda familjerna ekonomiskt och med hjälp av tjänster. Det är nödvändigt att inom alla distrikt bidra till att främja barns och ungas uppväxtförhållanden och förebygga problem. Enligt barnskyddslagen (417/2007, 8§) hör det till kommunens ansvar att ordna tjänster och stöd till föräldrar, vårdnadshavare eller personer som har ansvar för barns och ungas vård och fostran.

Myndigheterna kan ta itu med familjevåld endast i de situationer då ett fall kommer till deras kännedom. Vem som helst kan kontakta myndigheterna inom socialvården ifall de upptäckt misshandel eller misstänker att ett barn är i behov av skydd. Att ett barn utsätts för våld är alltid en orsak att kontakta barnskyddet. Även om barnet inte direkt skulle utsättas för våld (exempelvis i fall barnet vittnat våld) i hemmet skall barnskyddet kontaktas. Alla personer som är yrkesutbildade inom social- och hälsovården, skolan, polisen, församlingen eller liknande är skyldiga till att göra barnskyddsanmälan (Niemi-Kiesiläinen & Kainulainen 2006:118) I Barnskyddslagen (417/2007, 25 §) står det att barnskyddsanmälan bör göras då man får vetskap om att ett barns behov av vård och omsorg inte tillfredsställs och/eller omständigheterna eller barnets eget beteende äventyrar barnets hälsa och utveckling.

Genom tidigt ingripande och tidigt stöd främjar man barns och vuxnas välfärd och välbefinnande. Genom att stödja familjer i tidigt skede kan man också förebygga försämring av situationen. Tidigt stöd kan delas in i tre olika skeden: 1) att identifiera oron, 2) att ta upp oron med barnet och föräldrarna och 3) att vidta hjälpinsatser. Taskinen (2007:19) påpekar att ingripande i människors liv förutsätter också att man gör något för att hjälpa personerna i fråga.

3.3 Skyddshem som stödåtgärd

Som stödåtgärder för personer som blivit utsatta för våld i nära relationer samt deras barn, är professionella hjälpare som specialiserat sig på våld, skyddshem, stödgrupper, kamratstöd, barncentrerad verksamhet, åtgärder som stöder bemästring av situationen och sakkunnig juridisk hjälp primärt viktiga för att stödja människan. Kostnaderna för våld i parrelationer blir dessutom så höga att det på långsikt blir lönsammare att satsa på stödåtgärderna för att bryta våldets cirkel i ett tidigt skede innan situationen förvärrats. Hurdan bild och verklighet som skapas av våld i parrelationer är väsentligt med tanke på att kunna ändra attityder, skapa nya möjligheter att stöda offren och få våldet i parrelationer till att bli föremål fören samhällspolitisk diskussion. Hur våldet förstås och vilka tankar det väcker, samt hur man förhåller sig till det påverkar skapandet av stödåtgärder och lösningar. (Husso, 2003:322-328)

I Finland finns det sammanlagt 21 skyddshem med sammanlagt 123 familjerum och 321 sängplatser. Av dessa skyddshem är 14 ägda av Ensi- ja turvakotien liitto. (Ensi- ja turvakotien liitto, 2009) År 2009 fanns de sammanlagt 1133 kvinnor, 66 män och 1179 under 18-åriga barn i Ensi- ja turvakotien liittos skyddshem. Detta är sammanlagt 2378 personer. Av dessa personer var 73 % för första gången på ett skyddshem. Under året 2009 var den vanligaste kunden på skyddshemmet en kvinna i åldern 25-34 år som har små barn. Klienterna på skyddshemmen år 2009 hade sammanlagt 39 olika modersmål. Till skyddshemmen kom det kunder från 124 olika kommuner. Nästan hälften av personerna var hänvisade till skyddshemmen via myndigheterna (Ensi- ja turvakotien liitto).

Genom att ingripa i familjevåld och våld i parförhållanden i ett tidigt skede kan man förebygga flera hälsoproblem och sociala problem. Genom att ingripa i ett så tidigt skede som möjligt blir de ekonomiska kostnaderna för kommunernas social- och hälsovård också mindre. Familjevåld och våld i nära relationer kan förorsaka mentala problem, drogmissbruk, självdestruktivt beteende samt kriminellt och annat våldsamt riskbeteende. Genom att ingripa i ett tidigt skede kan man också bättre förebygga våldets övergång till följande generationer. Skyddshemstjänsterna har en central roll i att förebygga familjevåld. Genom skyddshemstjänsterna förebygger man våld, att våld-

sutövandet fortsätter samt erbjuder stöd och konkret hjälp i det som redan skett och stöder personer till att bemästra situationen. Skyddshem som är öppna dygnet runt erbjuder stöd till personer som redan utsatts för våld eller har levt under hot om att bli utsatt för våld. (Turvakotipalvelujen kansalliset laatusuosituksset, THL 2013:12f).

Personer som utsätts för familjevåld kan söka sig till skyddshem av egen vilja och på egen hand eller hänvisas till ett skyddshem via socialarbetare, polisen eller andra instanser. Personer kan bo på skyddshem från ett par dagar upp till ett par månader. Centralt i arbetet skyddshem är att erbjuda trygghet och omsorg, diskutera öppet om våldet man utsätts för med sakkunnig personal, bli informerad om våldet och dess konsekvenser, få konkret hjälp, stöd med föräldraskapet samt samarbete med myndigheterna (Ojuri, 2006:27). Skyddshemsarbetet är kortvarigt, men en del klienter söker sig till skyddshemmen kontinuerligt. Det är frivilligt att söka sig till skyddshem, vilket lägger ramar för arbetet som görs där. Arbetet utgörs av krisarbete och klienterna utgörs oftast av mödrar och deras barn. På skyddshem ordnar man hjälp också för barnen. Då en mamma kommer till ett skyddshem är det oftast hennes ångest och oro som är det synligaste i jämförelse med barnens. Det blir också ofta mammans känslor som man arbetar utifrån, eftersom det är mamman som är tvungen att göra beslut som påverkar barnens och hennes liv. (Forsberg, H. 2000:30ff).

3.3.1 Barn i skyddshem

Skyddshem är i första hand avsedda för personer med barn som utsatts för familjevåld. Barn i olika åldrar kommer till skyddshem tillsammans med sin förälder, oftast med modern. Barn talar om händelser de har varit med om då de får möjlighet till det. Arbetet som görs med barnen på skyddshem skiljer sig från det som görs med vuxna eftersom det finns många olika sätt för barnen att gå igenom de händelser de varit med om. Dessa kan exempelvis vara lek och konst. Dessa beror på barnets ålder. Situationerna och upplevelserna som barnen varit med om varierar alltid och arbetet tar nödvändigtvis inte slut samtidigt med skyddshemsperioden. Barnen kan vid behov hänvisas till grundligare utvärdering av situationen och få eftervård. I fall ett barn är svårt traumatiserat behövs det mer omfattande vård som till exempel kontinuerlig barnpsykiatrisk vård. (Oranen & Keränen, 2006: 70ff).

Eftersom barnen är beroende av sina föräldrar är arbetet som görs med barn på skyddshemmen starkt anknutet till hur bundna och motiverade föräldrarna/föräldern är till skyddshemmet. I fall föräldern bestämmer sig för att vistas endast en kort tid på skyddshemmet, kan arbetet som görs med barnen bli bristfälligt. Forsberg (2000) lyfter fram att kontinuiteten i arbetet som görs med barnen också beror på andra vuxna än barnets föräldrar. För att kunna vistas på ett skyddshem krävs det alltid ett betalningsbidrag av en socialarbetare. Kontinuiteten med skyddshemsarbetet kan brista ifall socialarbetaren inte beviljar detta bidrag. (Forsberg, 2000:36f)

3.4 Tidigare forskning

Som tidigare forskning har jag inkluderat fem olika studier som presenteras nedan. Studierna är sökta elektroniskt i olika databaser (t.ex. Sciance Direct, EBSCO). I bilaga 2 finns en tabell över vilka tidigare studier som inkluderats i arbetet, använda sökord samt databasen som studien hittats i. Sökningarna av tidigare forskning skedde mellan våren 2013 och hösten 2013. Som sökord har använts: domestic violence, family violence, service, shelter, battered women och empowerment. Dessa sökord har kombinerats med varandra för att hitta studier som möjligast specifikt lämpar sig till arbetet och dess frågeställningar. Dessa tidigare studier är publicerade från och med år 1998. Forskningarna som inkluderats i arbetet har alla att göra med våld i parförhållanden, våld i nära relationer eller familjevåld som berör kvinnor. Jag letade efter studier med fokus på stödåtgärder och empowerment. Under sökprocessen framkom det svårigheter i att hitta tidigare forskning som skulle ha haft fokus på både familjevåld och empowerment. Huvudsakligen handlar de inkluderade studierna om kvinnor som utsatts för våld och stödåtgärder för dessa kvinnor.

I studien "Battered women: Where they go for help" undersökte Pakieser & Lenaghan et al (1998) varifrån kvinnor som utsatts för våld i sina parförhållanden söker hjälp. Respondenterna i studien bestod av kvinnor som kommit till akutmottagningar på sjukhus. Sammanlagt 4448 kvinnor fyllde i frågeformuläret angående våld i parförhållanden och materialet samlades in från två olika akutmottagningar. Resultaten i studien visade att

37 % av kvinnorna utsattes för psykiskt våld då och då i sitt förhållande, 10 % befann sig för tillfället i ett våldsamt förhållande och 4 % av kvinnorna hade kommit till akutmottagningen på grund av våld i sitt parförhållande. Resultaten i studien visade att de tre mest använda stödformerna hos kvinnorna var familj och vänner, polis samt akutmottagningen. Av de kvinnor som kommit till akutmottagningen på grund av att de blivit misshandlade samma dag upplevde över hälften att deras liv blivit hotat i något skede av våldsutövaren. Av kvinnorna hade 34 % funderat på att begå självmord och 56 % erkände att deras barn vittnat våld i hemmet. Utgående från resultaten konstaterar forskarna att information angående våld i parförhållanden eller våld i nära relationer bör finnas tillgängligt på akutmottagningar samt andra ställen där kvinnorna söker hjälp. Av alla materialets kvinnor var det en stor del som inte hade sökt sig till akutmottagningen för akutmisshandel men hade upplevt eller upplevde våld i sina nuvarande eller tidigare parförhållanden. Akutmottagningen var det tredje mest förekommande alternativet varifrån studiens kvinnor sökte sig hjälp mot våld i nära relationer. Därför menar forskarna att det är oerhört viktigt att personalen på akutmottagningar har kunskap och färdigheter att identifiera när det är frågan om våld och ha kännedom om hur man stöder kvinnor som utsatts för våld. (Pakieser & Lenaghan et al 1998 :16ff)

Studien av Macy & Giattina et al. (2009) är en litteraturstudie där det undersöktes vad som var det bästa stödet inom kommunernas stödåtgärder för personer som blivit utsatta för familjevåld eller sexuellt utnyttjande. Ur litteraturen som använts för studien visade sig det oftast förekommande och rekommenderade stödformerna vara dygnet runt öppna krisjourer, telefonjourer, stödgrupper, individuell rådgivning samt juridiskt och medicinskt stöd. Forskarna kom dock fram till att stödbehovet var individuellt och relaterat till hurdan våld personerna utsatts för. De professionellas kunskap inom stödåtgärderna poängterades med tanke på att det behövdes olika sorters kunnande då det var frågan om familjevåld över lag och sexuellt utnyttjande. Det påpekades att det i dessa fall behövs olika stödåtgärder och olika tillvägagångssätt för personerna som utsattes för dessa. Oberoende om personerna blivit utsatta för familjevåld eller sexuellt utnyttjande måste stödet som erbjuds skraddarsys enligt personens egna behov och personerna beaktas som enskilda individer med individuella behov. (Macy & Giattina et al. 2009: 359-373)

Sullivan (2011) hade som syfte i sin litteraturstudie att evaluera stödåtgärder för familjevåldsoffer och hurdana långtidseffekter dessa stödåtgärder kan ha i familjevåldsoffrens liv. Det var svårt att evaluera kvaliteten på dessa stödåtgärder, dels på grund av att målsättningen för arbetet som görs inom detta område inte ansågs vara entydigt. I resultaten kom Sullivan fram till att de kvinnor som söker sig till stödprogram kommer från olika omständigheter och situationer. På grund av detta borde var och en beaktas som en individ och få just den typ av stöd som är lämplig för denne. Sullivan lyfter fram att de kvinnor som hade mera socialt stöd och färre svårigheter med att få stöd av samhälleliga åtgärder hade bättre livskvalitet och blev mindre utsatta för våld än de som inte hade det. (Sullivan 2005:356f)

Postmus et al. (2009) hade som syfte att undersöka vilka stödåtgärder som kvinnor använder sig av då de utsätts för våld i nära relationer. Till studien intervjuades 423 kvinnor bland annat i fråga om vilka stödåtgärder de använt sig av efter att de upplevt någon form av våld i sina parrelationer eller våld inom familjen som exempelvis misshandel eller våldtäkt. Som resultat kom det fram att de mest använda stödåtgärderna som kvinnorna rapporterade sig ha använt av var emotionellt stöd av vänner och familj (76 %), professionell rådgivning (64 %), medicinering för emotionella problem (53 %), välfärd (51 %), stöd- eller självhjälpsgrupp (50 %), hälsovårdstjänster (48 %), juridiska tjänster som äktenskapsskillnad eller besöksförbud (46 %) och religiös eller andlig vägledning (40 %). De stödåtgärder som ansågs vara till största nytta gick ändå inte hand i hand med de stödåtgärder som kvinnorna hade använt sig av. De stödåtgärder som kvinnorna ansåg vara till största hjälpen var understöd av barnomsorg, religiös eller andlig rådgivning, understött boende, sociala förmåner, utbildningstjänster, arbetsträning, arbetslöshetsersättning, krisarbete för våldtäkt eller sexuella övergrepp samt skyddshem. (Postmus et al 2009:852-868)

Syftet med Cranes & Constantinos (2003) forskning var att beskriva sambandet mellan våld i parförhållanden och variabler som ålder, etnisk bakgrund, utbildningsnivå, anställningsform och uppfattningen om sociala stödet hos en grupp på 40 kvinnor som upplevde våld i sina parförhållanden. Respondenterna i materialet var i åldern 19-68 (den genomsnittliga åldern var 34) och bestod av kvinnor på skyddshem eller klienter vid familjedomstolen i sydvästra Pennsylvania. Forskningen pågick i tre månaders tid, och

vid tidpunkten för datainsamlingen hade 15 av kvinnorna separerat sig från den våldsamma partnern. Av dessa kvinnor var 23 mödrar. Datainsamlingen gjordes genom frågeformulär ISEL (Interpersonal Evaluation List). Var och en av variablerna ålder, etnisk bakgrund, utbildningsnivå, anställningsform och uppfattningen av sociala stödet undersöktes i relation med ISEL-listan och med enskilda delar av den; känslomässigt stöd, sällskap, självkänsla och instrument för mentalt stöd. Resultaten från forskningen tyder på att åldern hade ett starkt samband med personens självkänsla och behov av socialt stöd. Äldre deltagare hade bättre självkänsla, samtidigt som de visade sig ha färre sociala kontakter. Uppfattningen av socialt stöd var mycket varierande hos deltagarna, möjligen på grund av skillnader i livssituationer för kvinnor i olika åldrar. De yngre deltagarna med små barn prioriterade att hålla familjen ihop. Personer som tillhörde en etnisk minoritet upplevde mera våld än andra kvinnor. (Crane & Constantino 2003:523-541)

4 TEORETISK REFERENS RAM

I detta kapitel redogörs för den teoretiska referensramen för arbetet. Först beskrivs socialpedagogiken och den socialpedagogiska värdegrunden som tillämpas i arbetet med klienten. Klientarbetet som utför på skyddshem är krisarbete och kräver professionalitet av de anställda. Därför beskrivs relationen som socialpedagogen och klienten har i mötet. Därtill definieras begreppet empowerment, som är ett grundläggande begrepp inom socialpedagogiken. Slutligen beskrivs Paulo Freires pedagogik för förtryckta, där empowerment-begreppet ligger i fokus i och med att den stävar efter att vinna förtrycket och understryker medvetandegörandets roll i denna process.

4.1 Den socialpedagogiska värdegrunden

I ett samhälle finns det kollektivt definierade normer och regler som måste följas för att uppfylla kraven för en normal samhällsmedlem. Samhällsmedlemmarna kan antingen vara inkluderade, exkluderade eller marginaliserade i förhållande till samhället som gemenskap. Då en individ befinner sig innanför gemenskapen är hon inkluderad. I fall in-

dividen riskerar att falla utanför denna gemenskap är hon marginaliserad. En individ som hamnat utanför gemenskapen är exkluderad. (Madsen 2006:80ff) Socialpedagogiken är den disciplin som strävar efter att inkludera de exkluderade och motverkar de negativa effekterna som exkluderingen har både på den enskilda individen och samhället. (Madsen 2006:9ff) Socialpedagogik kan anses vara samhällets sätt att lösa sociala och pedagogiska konflikter som hindrar integration. (Madsen 2006:65f) Socialpedagogiken stöder individens sociala tillväxt och utveckling. (Kurki, 2006:117)

Den värdegrund som tillämpas i det socialpedagogiska arbetet präglas av en medvetenhet om att den professionella inte kan veta eller känna till vad som är bäst för klienten bättre än hon själv. Därför nämner Madsen (2006) att man bör utgå ifrån den enskilda individens behov då det angår hennes liv. Det krävs kunskap, vetande och metoder för att kunna skapa en dialog med klienten för att se vilket stöd och hjälp det är som just denna person behöver (Madsen 2006:260). Enligt Madsen (2006) hjälper inte socialpedagogiken klienten genom att försöka skaffa sig så mycket information som möjligt av klienten för att kunna fatta beslut om vad som borde göras. Tanken är att man bör våga bevara ett tillstånd i samtalet där man kan inse att båda parterna kan ha helt olika intentioner och intressen. Socialpedagogen har huvudansvaret i att skapa utrymme för de olika intentionerna utan att den enas tankar utesluter den andras. Båda parter tankar skall inrymmas i mötet. Han menar att konflikter som kan framstå i mötet mellan socialpedagogen och klienten kan handla om något som för socialpedagogen upplevs som självklarheter men upplevs av klienten som svårigheter vilka hindrar henne av att förverkliga det grundläggande behovet av deltagande eller erkännande. Denna konflikt handlar om en stridighet mellan socialpedagogens intentioner om att få skapa mänsklig utveckling enligt de yrkesmässiga normerna och behovet av att vara i en meningsfull tillvaro (Madsen, 2006: 260ff).

Blomdahl Frej & Eriksson (1998) har också lyft fram klientrelationens betydelse i all människovårdande verksamhet. För att beskriva denna betydelse av klientrelationer tar de upp Hasenfelds (1992) tankar om detta. Enligt Hasenfeld (1992) är klientrelationens goda kvalitet speciellt viktigt då arbetet med klienten förutsätter att man går djupt in i människans livshistoria och hennes sociala omgivning samt då relationen till klienten kräver både yrkesmässighet och samtidigt mellanmänsklig relation till klienten. De situ-

ationer där ingripandet kan medföra risker i klientens upplevelse av välbefinnande och trygghet eller om interventionen kan starkt påverka klientens livssituation hör också till de omständigheter där kvaliteten i relationen mellan klienten och den professionella är särskilt viktig. (Blomdahl Frej & Eriksson, 1998).

För att kunna erbjuda ändamålsenligt stöd åt klienten är det viktigt att relationen mellan klienten och den professionella är förtroendefull och därmed möjliggör äkta dialog klienten och den professionella.

4.2 Empowerment

Begreppet empowerment är introducerat i USA och har inte ännu fått någon bra svensk översättning. Empowerment sår för egenskaper som självförtroende, socialt stöd, delaktighet, stolthet, egenkontroll, kompetens, samarbete och deltagande. Begreppet har sitt ursprung i ordet power som står för styrka, makt och kraft vilka i sin tur syftar på individens inre resurser och önskningskraft. Begreppet betonar vikten av att stöda personer som befinner sig i utsatta situationer, antingen av akut natur eller på långsikt. Empowerment står för att tillägna sig styrka, makt och kraft för personer som befinner sig i en maktlös position för att få styrkan att komma ur maktlösheten. Empowerment skiljer sig ur ett typiskt expert-klient förhållande, eftersom man i empowerment utgår ifrån att individen själv är aktören i sitt liv som vet vad problemet är och att det är just hon själv som har resurserna för förändring och nå empowerment. Empowerment är dock något som görs tillsammans och kan anses bygga på föreställningar som att ”tillsammans blir vi starka”. Betydelsen av empowerment är olika för olika aktörer. (Askheim & Starrin 2007: 9-19).

Askheim & Starrin (2007) delar in empowerment i tre olika kategorier eller infallsvinklar, beroende på hur man ser på begreppet och hur dessa skiljer sig från varandra. Dessa tre infallsvinklar är empowerment som etablering av motmakt, som en marknadsorienterad infallsvinkel och som en terapeutisk position. Fastän dessa tre grupper eller varianter har sina skillnader vill de ändå särskilt lyfta fram det gemensamma för dessa; ”de delar positiva synen på människan som ett i grunden aktivt subjekt som vill och vet sitt eget bästa” – Askheim & Starrin (2008:19). Av dessa tre

varianter har jag valt att ta upp den första varianten, alltså empowerment som etablering av motmakt, eftersom jag anser den passar bäst in i det ämne som undersöks i detta arbete.

Man kan se och förklara empowerment i många olika bemärkelser och olika kontexter. Då man undersökt vad empowerment innebär när den betraktas som etablering av motmakt, ligger tyngden i förhållandet mellan individens situation och de samhälleliga förhållandena. Empowerment inom detta blir då de processer som får individen att nå kraften att ändra de villkor som skapar maktlösheten i individens liv. Genom detta får individen bättre självförtroende och kontroll i sitt liv. Detta synsätt betonar därmed också de samhälleliga förhållandena, vilket betyder att individen inte ensamt påverkar den situationen hon befinner sig i, utan att situationen är ett resultat av historiska samhälleliga processer. Dessa processer bestämmer vilken grad av makt eller kontroll individen har i sitt liv, men eftersom dessa förhållanden är något som skapats av människor, går det också att förändra. När man ser på empowerment ur denna synvinkel, ligger betoningen i att skapa medvetenhet hos individen om sambandet mellan den egna livssituationen i förhållande till de samhälleliga förhållandena. Alltså sambanden mellan det inre och yttre. Det är också viktigt för individen att inse, att det finns flera som delar liknande problem och att man inte befinner sig ensam i sin situation.

4.3 Pedagogik för förtryckta

Paulo Freires pedagogik för förtryckta (1972) har stort påverkat det tidigare nämnda synsättet på empowerment. Freire menar att det är medvetandegörandet som skapar möjligheten att övervinna förtryck. Freire påpekar också att de förtryckta även är sina egna förtryckare, eftersom de anammat förtryckarnas verklighetsuppfattning. Först när de förtryckta själva anser sig vara högre än förtryckaren och sina egna värderingar kan de frigöras från den förtrycktas roll.

Den brasilianska Paulo Freires (1972) pedagogiska tankar har som nyckelord: förtryckare- förtryckta, conscientisation – (att väcka medvetenhet), humanisering – avhumanisering, befriande undervisning – tämjande undervisning och kulturell befrielsehandling. Freire ägnade sitt liv för de fattiga. Han utformade en teori och praktik i sin pedagogik

som innebar att undervisningen inte skulle bli den rika världens kunskaper för de fattiga, utan att de fattiga själva skulle nå medvetenhet och skapa sin egen världsuppfattning. Freires tankar ansågs politiskt farliga eftersom dessa tankar skapade mänsklig och kritisk medvetenhet hos de förtryckta.

Enligt Freire (1972) är människan den enda levande varelsen som kan och är tvungen att själv befria sig. Hon kan och måste överskrida de gränser som står i vägen för henne och som endast vid överskridningsskedet av gränserna kan bli säker om sin mänsklighet. Människan är även en dialogvarelse. Genom dialogen ansluter hon sig till sina medmänniskor och genom sina medmänniskor till sin omvärld. (Freire 1972:40).

Freire (1972) ansåg att den förtryckta för att slippa förtrycket måste nå en medvetenhet och kritiskt granska förtryckets orsak. Den förtryckta anpassar sig till förtryckarens verklighet och kan inte frigöra sig förrän hon är färdig att ta riskerna som frigörelsen eventuellt kräver. De förtryckta lider av känslan av att det innersta är tudelat. De förstår att de inte existerar utan frihet, men de är rädda även om de har viljan att existera och vara fria. De är samtidigt sina egna förtryckare vars medvetande de tillägnat sig. Pedagogik för förtryckta är något som skapas tillsammans mellan pedagogiken och den förtryckta, inte för den förtryckta. Det är en kamp för att få tillbaka den förlorade mänskligheten. För att frigöra sig bör den förtryckta förstå att situationen hon befinner sig i inte är ett slutet tillstånd utan något som man kan frigöra sig från. (Freire 1972:48ff)

Freire (2005) menar att det uppstår förtryck i varje situation där en person drar objektivt nytta av en annan. Att en person hindrar en annan från att vara en självständig person som ansvarar för sig själv är också förtryck. Enligt Freire är situationen i sig våldsam även om personen är lögnaktigt generös. Då skapas en situation där det uppstår hinder för människans ontologiska och historiska behov och mål av att bli mänsklig. När förtrycket börjar är situationen redan våldsam. Enligt Freire är det aldrig den förtryckta som sätter igång våldet. De är de förtryckta som är offren för våldet på grund av förtrycket. Våldet påbörjas av dem som förtrycker, drar nytta av och låter bli att bekräfta andra som människor - inte av dem som blivit utnyttjade och fråntagna sin mänsklighet. Freire jämför detta med en kärleksslöshet. Han menar att kärleksslöshet inte orsakas av

den som inte blir älskad utan av den som inte klarar av att älska på grund av att de endast älskar sig själva.

Enligt Freire (2005) är det inte de underordnade och hjälplösa som skapar terror. Däremot är det de som använder våld och utövar makt som orsakar konsekvenser som att de förtryckta blir utslagna från livet. Det som börjar autokratien, är tyrannerna, inte de som utsätts för tyranni. Likaså menar Freire att hat inte påbörjas av de som är avskydda utan av de som avskyr. Männkligheten förbjuds inte av dem vars männklighet är förbjudet utan av dem som förbjuder deras männklighet, samtidigt som de förbjuder sin egen männklighet. Styrka används inte av dem som de starka har gjort svaga, utan av de starka som berövat deras krafter. Freire anser att förtryckaren endast följer en sanning, och denna sanning grundar sig på förtryckarens egna rättigheter. Denna rättighet är i förtryckarens ögon viktigare än den förtrycktas rätt. Då förtrycket och våldet blir ett tryggat tillstånd, skapar det fullständigt nya ramar för dem som är tvugna att leva i dessa omständigheter, det vill säga de förtryckta och förtryckarna. Genom att analysera det existentiella förtrycket kan man konstatera att situationen grundar sig på våld som används av dem som har makt. Detta skapar en stark vilja i förtryckaren att äga allt och andra. På grund av den förvrängda världsbilden och självbilden som de förtryckta har, känner de förtryckta sig som förtryckarens egendom och som objekt. De förtryckta är emotionellt beroende av förtryckaren, eftersom deras existentiella upplevelse formas till att de är i förtryckarens disciplin och beroende av denne. (Freire, 2005:57ff)

Enligt Freire är det först när de förtryckta ser förtryckarens dolda agenda och påbörjar en kamp om sin frigörelse som de börjar tro på sig själva. Detta kan inte endast ske innanför i den förtrycktas tankar, utan kräver även aktivt agerande. Det går inte heller att frigöra sig genom att fysiskt agera, utan det krävs också att personen seriöst genomgår detta. Genom det psykiska arbetet och faktiska agerandet blir frigörelsen en medveten handling. (Freire, 2005:68f)

5 METOD

I detta kapitel kommer jag att beskriva metoden för mitt examensarbete. Som metod har jag valt att göra allmän litteraturstudie. Efter detta redogör jag för insamlingen av mitt material, urvalskriterier och analysmetoden.

Som metod för arbetet har jag valt att göra en litteraturstudie. Jag har valt att göra en litteraturstudie eftersom det finns mycket tidigare forskning och material tillgängligt inom ämnet jag undersöker i. Jag upplever att jag får fördjupad och mera omfattande svar på mina forskningsfrågor genom att undersöka i den litteratur som redan finns i stället än om jag gjort en kvalitativ eller en kvantitativ studie. Det finns också etiska orsaker som påverkade valet av metoden. Till en början funderade jag på att göra kvalitativa intervjuer till klienter på skyddshem men insåg fort att det skulle enligt min åsikt vara oetiskt att intervjua dessa personer. Detta på grund av att personerna på skyddshemmet är där för att få hjälp och stöd till sin livssituation. Klienterna befinner sig i kris och kan även vara i chock och bör inte bli belastade med överlops saker. Familjevåld är också något som berör de utsatta så djupt att jag anser att det skulle ha blivit endast få som skulle ha vilja tala om sina upplevelser genom att bli intervjuade och en del av en undersökning. Jag anser att jag borde ha mera erfarenhet av att ha jobba på ett skyddshem för att kunna känna efter hur och vem som kunde bli intervjuad. En annan idé var att intervjua personalen på skyddshem. Det skulle säkert ha varit givande och intressant men skulle eventuellt ha gett ett snävare perspektiv på forskningsfrågorna än vad jag är ute efter.

5.1 Litteraturstudie

Metoden jag valt för att utföra min studie är en litteraturstudie. Detta innebär att söka, kritiskt granska och sammanställa den litteratur som jag undersöker i. Med studien strävar jag efter att åstadkomma en sammanfattning av de tidigare gjorda empiriska studierna som finns angående stödåtgärderna för familjevåldsoffer. Jag har valt att göra en litteraturstudie på grund av att det finns rikligt med aktuella studier av god kvalitet att undersöka i som jag har tillgång till. Arbetet kommer att göras stegvis genom olika skeden. I arbetet ingår problemformulering, frågeformulering, formulering av planen,

val av sökord och strategi, sökandet, identifiering och val av litteratur, kritisk värdering och kvalitetsbedömning för den litteratur som jag valt att inkluderas, analys, diskussion och slutsatser (Forsberg & Wengström 2008: 30- 35).

Eftersom jag gör en litteraturstudie kommer jag att insamla mitt material huvudsakligen elektroniskt via olika databaser som är tillgängliga för mig. Jag kommer också att använda mig av böcker speciellt med den teoretiska referensramen samt bakgrunden. Genom att ha formulerat frågeställningen kommer jag fram till sökbegrepp som jag kan söka i olika databaser. För att hitta lämpliga studier och få ämnet begränsat till det som jag själv vill undersöka i kommer jag genom avancerad sökning begränsa fritextsökningen med booleska operatorerna "AND", "OR" och "NOT" (Forsberg & Wengström 2008: 85) När jag söker i databaserna kommer jag att söka studier som har fokus på kvinnor som blivit utsatta för familjevåld eller våld i parförhållanden samt skyddshem och eventuellt andra stödåtgärder.

5.2 Urvalskriterier

Materialet som inkluderats i min studie är till största delen studier som utförts i Finland. Jag hade som kriterier för de studierna som jag inkluderade att de var från Finland men det blev ett par undantag. Ett par av studier var inte från Finland men de var relevanta i andra mån för mitt arbete. Studierna som inkluderades handlar om våld inom familjen. Antingen om våld i parförhållanden eller familjevåld. Även om man i flera studier talade om våld i parförhållanden i stället för att använda sig av begreppet familjevåld, handlade det till största mån om kvinnor med barn. På grund av detta utvidgade sig begreppet från våld i parförhållande till familjevåld. Jag valde endast studier som hade att göra med kvinnor och mödrar. Jag lämnade bort de studier där de undersöktes stödåtgärder för våldsutövaren eller män som utsattes för våld. Studierna skulle också vara relaterade till olika stödåtgärder för personer som utsatts för familjevåld. För att studierna skulle vara adekvata valde jag endast studier från och med år 2000.

Vid val av tidigare forskning har jag använt mig av studier från och med år 1998. De studier som inkluderats till tidigare forskningarna var från andra länder än Finland.

Jag valde dessa studier eftersom de var skrivna utgående från individuella upplevelser och känslor angående familjevåld och kunde även lämpas till vårt samhälle

5.3 Datainsamling

Litteratursökningen har jag gjort i databaser samt manuellt i böcker och publikationer. Jag har använt mig av databaser som Science Direct, EBSCO, SAGE och Google scholar. Som sökord har jag använt exempelvis ”Perheväkivallasta iratutuminen” och ”perheväkivalta ja Turvakoti”. För att få sökresultaten avgränsade och relevanta har jag använt mig endast av de artiklar som är skrivna 2000 framåt. Jag har strävat efter att få reda på studier som är gjorda i Finland. Genom att inkludera Finländska studier är resultaten relevanta med tanke på arbetets syfte och frågeställning. Materialet som jag insamlat till bakgrundsinformationer består till största delen av böcker och jag har till stor del använt mig av publikationer från Ensi- ja Turvakotien liitto.

5.4 Innehållsanalys

Jag har valt att analysera mina resultat med hjälp av innehållsanalys. I innehållsanalysen presenteras den litteratur och teori som inkluderats i arbetet och studierna beskrivs detaljerat. Litteraturen kommer jag att bearbeta utifrån mitt syfte och frågeställningar. För att få en tydlig uppfattning av vilka som är fynden eller resultaten i studierna har jag läst studierna två gånger igenom. Likheterna och skillnaderna som hittas i studierna analyseras också. Efter att analysen är gjord diskuteras sammanfattningarna och resultaten utifrån syftet och frågeställningarna. I diskussionen beskrivs också behovet av ny forskning och en kritisk metoddiskussion (Forsberg & Wengström 2008: 161-170)

I innehållsanalysen gör man kategorier om ofta förekommande teman. Genom kategorier kan man göra jämförelser och se de likheter och olikheter som förekommer och se om de olika texterna behandlar samma tema. Med hjälp av att göra kategorier kan man lättare jämföra skillnader och likheter som förekommer i studiernas intervjuer eller observationer. Utifrån det bearbetade materialet söker man förklaringar till möjliga

skillnader som förekommer. Efter att man fångat upp viktiga teman i materialet bör man ofta koncentrera sig på resten av texten och inte endast ta fasta på enskilda observationer och intervjuer. Kategoriseringen i texten görs först och främst för att förenkla det komplicerade, detaljerade och omfattande materialet. Då man gjort kategorierna behöver man inte mera koncentrera sig på hela datamassan utan materialet som bearbetas blir tydligare. (Jacobsen 2007: 136- 143)

5.5 Etiska aspekter

De etiska aspekterna som berör litteraturstudierna berör materialet som används samt hur det presenteras. Alla valda studier redovisas och de resultat som stöder eller inte stöder antaganden som forskaren har presenteras även. Även de antaganden som inte stödjer forskarens egen åsikt presenteras. (Forsberg & Wengström 2008: 77)

6 RESULTATREDOVISNING

Materialet för arbetet består av åtta studier som bearbetats med hjälp av innehållsanalys. Materialet är delat in till två huvudkategorier med två underkategorier var. Även om studierna behandlade familjevåld eller våld i parförhållanden av olika synvinklar förekom det likheter och olikheter angående samma förekommande teman. Jag har använt mig av sammanlagt åtta studier. Bilagan 3/3 visar de studier jag använt mig av i en tabell. I tabellen har jag numrerat studierna för att i resultatredovisningen och analyskedet kunna enklare och tydligare visa vilken forskning jag hänvisar till. Resultaten av studierna som jag inkluderat i arbetet var rätt så omfattande. Även om studierna hade fokus på olika saker hittades det ändå mycket likheter och liknande teman som togs upp även om de var i skilda kontexter. I underkategorierna som följer huvudkategorierna är resultaten redovisade från början på kvinnornas hjälpsökande, vilka skäl som aktiverat processen till att söka hjälp, vilka hinder det funnits, vilka förväntningar som uppfyllts eller inte samt vad som behövts eller skulle behövas för att kunna klara sig.

6.1.1 Faktorer som bidrar till att kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld söker hjälp

På basen av intervjuerna i Meyers (4) studie kunde man se konflikten mellan att kvinnorna var villiga till att söka hjälp och upplevelsen av barnskyddets sätt att bemöta kvinnorna. Kvinnorna ansåg att barnskyddet såg dem som inkapabla av att ta hand om sina barn ifall de bestämde sig för att fortsätta parförhållandet med sin våldsamma partner. Fem av tjugonio kvinnor hade förlorat vårdnaden av sina barn på grund av det existerande familjevåldet. I intervjuerna kommer det fram att det inte handlade om att inte vilja ha hjälp utan av att kvinnorna upplevde att de inte klarade av att göra det rätta beslutet utan hjälp. Det handlade även om att kvinnorna i den stunden upplevde att de inte skyddade sina barn genom att skilja sig från våldsamma partnern. På grund av hot och press från våldsamma partnern upplevde kvinnorna att de skyddade bättre sina barn genom att inte tala om situationen för någon (4).

I Ojuri (1) studie framkom det i intervjuerna att kvinnorna upplevde rädsla och skam med tanke på hur våldet hade påverkat deras barn. De var oroliga över hurdana effekter deras våldsamma förhållande kunde ha haft på barnen och ansåg som primärt efter att förhållandet var slut att stöda barnen i att klara sig (1)

6.1.2 Barnen som motivation för att söka hjälp

I studierna 1, 4, 6 och 7 nämner man barnen som en igångsättare av hjälpsökningsprocessen. I alla dessa studier nämner kvinnorna sina barn som orsaken till att de sökt hjälp mot våldet. Ojuri (1) undersökte i sin studie våld i parförhållanden. Alla studiens kvinnor är mödrar vilket således expanderade undersökningen från våld i parförhållanden till familjevåld. I analysen av studien lyfter Ojuri (1) fram att kvinnorna talar om sina barn i fyra olika framkommande teman. Barnen kunde anses vara uppehållare av familjehemligheten, redskap för mannen att hota och skylla på kvinnan, det som håller familjen ihop och som en aktiverare för förändringsprocessen hos modern till att söka hjälp och stöd till att klara sig (1). I Bø Vatnars & Bjørklis (3) studie visar resultaten att beroende på hurdan förhållande kvinnan hade till sin våldsamma partner, hurdana stöds intäkter hon hade, led hon av psykiska problem eller inte och hade hon barn eller inte påverkade också kvinnornas val av att söka hjälp av psykolog eller psykiater (3).

Syftet med Putilas (6) studie var att analysera hur laestadianska kvinnor upplever sin gemenskap och sin religion i samband med att komma ur ett våldsamt parförhållande. Hon undersökte även hurdana upplevelser dessa kvinnor har av de stödåtgärder de använt sig av. Ur Putilas (6) studie i tema- och djupintervjuerna framkommer det att det tog flera år för kvinnorna förrän de vaknade upp till sin situation. Våldet ändrades med tiden och började få klarare drag, först då började kvinnorna uppfatta situationen de befann sig i. Kvinnorna som deltog i Putilas (6) studie berättade alla att orsaken till att söka hjälp för situationen var barnen. Alla i gruppen var laestadianska kvinnor. Laestadianernas tro är starkt emot skilsmässor men i tron poängteras också att det är viktigt att ta hand om barnen. Kvinnorna upplevde att de inte skyddade sina barn genom att bli kvar i förhållandet med våldsutövande partnern och bestämde sig därför att agera (6).

Ur resultaten av studierna 1, 4 och 7 kan man konstatera att även om barnen aktiverade kvinnorna till att söka hjälp, var de också barnen som upplevdes som hinder av kvinnorna till att söka hjälp. Beslutsfattandet av att lämna hemmet varierade hos kvinnorna från flera dagar till flera år i Karttunens (7) studie. Att våldet blev gravare eller att kvinnorna ansåg det beröra barnen aktiverade separations processen också hos kvinnorna i denna studie. Att kvinnorna lämnade hemmet ansågs hänga starkt fast på situationsbundna kontexten de befann sig.

Även om barnen ansågs vara en orsaken till att kvinnorna ansåg sig vara tvungna att lämna hemmet fanns det också erfarenheter av att vänta på separation av sin partner tills barnen blivit äldre. Kvinnorna kände sig skyldiga för att söndra familjen i fall de skiljde sig av sin partner. Det förekom känslor av att inte ville söndra familjen. Kvinnorna väntade på en bra stund att lämna hemmet och gjorde det i smyg av sin partner (7). Kvinnorna i Meyers (4) studie upplevde att orsaken till att de sökte hjälp var att de ville skydda sina barn av att bli utsatta för våld och av att växa upp i en våldsam familj och omgivning. Ur dessa tjugonio kvinnor poängterade också två tredjedelar att orsaken till att de inte tidigare sökt hjälp var på grund av att de hade barn. Kvinnornas uppfattningar av hur de bäst kunde skydda sina barn skiljde sig från varandra och påverkade beslutet av att söka hjälp. Detta kunde således försena kvinnornas beslut av att söka hjälp.

6.1.3 Var söker kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld hjälp?

I forskningarna 1, 3, 4 och 8 hade kvinnorna själv sökt hjälp antingen från familjerådgivning, skyddshem eller polisen. Kvinnorna i Ojuri (1) forskning hade redan då de befann sig i det våldsamma förhållandet sökt hjälp av tjänster inom hälsovården, kommunens socialtjänster, missbrukarvård och polisen för att klara sig i förhållandet (1). Bø Vatnar & Bjørkly (3) undersökte i sin forskning huruvida socio-demografiska aspekter påverkade var kvinnorna sökte hjälp mot familjevåld. Resultaten i forskningen visar att även om kvinnorna hade markanta skillnader i utbildningsnivå, inkomster och långvarigheten av våldsamma förhållandet berodde platsen var kvinnorna sökte sig hjälp på vilken typ av våld det var frågan om samt på hur gravt våldet var. Det var alltså inte de sociodemografiska aspekterna i studien som hade så stor betydelse i var kvinnorna sökte hjälp. I studien kommer det fram att genom att kvinnorna först hade varit i kontakt med polisen kom de i kontakt med domstolen. Polisen kontaktades oftast i de fall då det var frågan om gravt våld och kvinnorna upplevde sig vara i livsfara. Vid upplevelsen av att vara i livsfara kontaktade kvinnorna också sin egenläkare.

I forskningen utförd av Meyers (4) hade kvinnorna kontaktat bland annat kvinnojouren, kristelefon, domstolen, läkare och barnskydd. I denna forskning kom det också fram som i forskningen av Bø Vatnar & Bjørkly (3) att kvinnorna sökte sig hjälp av läkaren. Dessa kvinnor sökte hjälp för sina skador och för att få medicinsk behandling. Barnskyddet som stödåtgärd nämns endast i forskningen av Ojuri (1) och det var endast en liten del av kvinnorna som själv kontaktat barnskyddet. I forskning 2 och 4 kom det fram att formella stödåtgärder kontaktades först i andra hand. Orsaken till detta var att kvinnorna inte litade på myndigheterna. Största delen av kvinnorna sökte först informell hjälp av vänner, familj eller släktingar.

Endast i forskningen av Oikarinen (8) kommer det fram att en del av forskningens kvinnor sökt tillsammans hjälp med sin våldsutövande partner (8). I forskningen av Lehtikangas (2) undersöktes hurdan syn de professionella som jobbar med mångkulturellt arbete inom stödåtgärder för personer som blivit utsatta för våld i parförhållande har på våld mot invandrarkvinnor och på vilket sätt de ser det stödjande arbetet. I denna

forskning lyftes det fram kvinnornas rädsla mot myndigheterna som kan finnas kring invandrar kvinnorna ifall de haft dåliga erfarenheter i de länder de kommit ifrån exempelvis med tanke på korruption och det allmänna förhållningssättet mot kvinnor och mänskliga rättigheter. Detta kunde påverka kvinnornas beslut i att söka hjälp och försvåra engagemanget i arbetsprocessen på skyddshem. I Cluss & Changs etal (5) forskning visade det sig också att upplevelsen om det externa stödet var positivt eller negativt påverkade om kvinnorna sökte hjälp eller inte (10).

Endast två av kvinnorna i Ojuri (1) forskning hade skyddshemmet som första stödformen de sökte sig till för att få hjälp mot våldet. Hälften av kvinnorna i Ojuri (1) studie hade sökt sig till minst tre stödformer. Över hälften (13/20) av kvinnorna i studien ansåg att de hade blivit utan fungerande och stödande interaktion med sin hjälpare inom stödåtgärder. Över hälften av studiens kvinnor var missnöjda med hjälpen som de fått från stödåtgärderna men trots detta så lyftes det också fram positiva aspekter samt positiva upplevelser av stödet. De anställda inom stödformerna hade exempelvis tagit till tals våldet, väglett kvinnor till skyddshem, gett råd av att göra brottsanmälan eller uppmanat till att söka besöksförbud. De kvinnor som hade negativa uppfattningar av stödet upplevde att de professionella hade underskattat det som skett och våldet. De kvinnor som var missnöjda i stödet hade också upplevt att de inte blev förstådda eller hörda. De fanns också upplevelser av att personalen förebrådde dem. Ur resultaten av forskningarna konstaterar Ojuri (1) att det är en stor utmaning för formella servicesystemen att bemöta kvinnorna på rätt sätt. Detta innebär att kvinnorna skulle bemötas på ett meningsfullt sätt vilket skulle hjälpa kvinnornas process till att klara sig.

Ur resultaten lyfte Ojuri (1) fram att positiva och negativa uppfattningar om stödet var starkt relaterat till individuella tidigare erfarenheter och upplevelser (1). Karttunens (7) studie visar liknande resultat med tanke på att stödet som kvinnan blivit erbjuden inte nödvändigtvis motsvarade det som kvinnan upplevde som verkligt stöd. Detta kunde leda till upplevelsen om att inte bli tagen på allvar. Kvinnorna kände att deras upplevelser av våldet blev ifrågasatt av omgivningen. Genom omgivningens respons speglade kvinnorna sin uppfattning om sig själva och sin identitet. Detta kunde leda till att kvinnorna även själv började ifrågasätta allvarligheten av situationen och började själva underskatta det de hamnat gå igenom. Även om resultaten i Karttunens (7) studie

tyder på att kvinnorna hade också negativa upplevelser av stödåtgärderna menar Karttunen (7) att man inte kan generalisera stödåtgärden som dåliga. I resultaten av intervjuerna lyfts det också fram gott bemötandet inom stödåtgärderna som ansågs ge kvinnorna samhörighets känsla, respekt och äkta bemötande.

6.2 Behov av stöd hos kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld

Ur resultaten i studierna 1 och 4 kommer det fram att skyddshemsperioden fungerat som en bra stödåtgärd åt de kvinnor som utsatts för familjevåld. I båda forskningarna lyfts det fram antingen informationens betydelse och medvetenhet om sin situation som väsentligt för att klara sig vidare. För många av kvinnorna i Ojuri (1) studie blev erfarenheterna av skyddshemsperioden en vändpunkt i livet. Skyddshemmet upplevdes av kvinnorna som en plats där de fick öppna knutarna för sina tankar och som en förstärkare för förändringsprocessen av ett våldsfritt liv. Utifrån intervjuerna konstaterar Ojuri (1) att det kom tydligt fram att skyddshemmet hade en avgörande roll i att stöda kvinnornas beslut i att frigöra sig ur ett våldsamt parförhållande. Skyddshemsperiodernas betydelse betonades i att det främjade kvinnornas frigörelse av våldfria förhållandet genom att erbjuda trygghet, hjälp och öka kvinnornas medvetenhet av våldet och situationen de befann sig i. Hälften av studiens kvinnor hade sökt hjälp till sin situation av minst tre olika stödåtgärder förrän de kom till skyddshemmet. Arbetet som görs på skyddshemmet med klienterna har fokus på våldet och i att klara sig bort från ett våldsamt förhållande. Detta upplevdes av studiens kvinnor som positivt stöd. Förutom känslan av trygghet upplevde kvinnorna sig bli hörda och förstådda. Kvinnorna ansåg att skyddshem erbjöd dem relevant information och vid behov konkret hjälp (1). De kvinnor som hade i början fått hjälp via skyddshem upplevde att de hade fått svar på sina frågor och hjälp med att fatta beslut. Kvinnorna upplevde också att de fått information angående våldet av övriga myndigheterna. Ändå ansåg kvinnorna i Putilas (6) studie att de skulle ha hoppats att myndigheterna tog i hänsyn att skilsmässor är ett väldigt känsligt ämne speciellt för laestadianska kvinnor som denna studie fokuserade sig på. Som största stödet i studien upplevde kvinnorna uppmuntrande. Detta hade varit väsentligt för deras självkänsla. Kvinnorna ansåg att ökad kunskap i frågor om våld och vad det innebär var speciellt viktigt (6)

6.2.1 Element inom stödåtgärder som anses hjälpsamma

I Putilas (6) poängtarde studiens kvinnor människorelationernas betydelse har som stödgivare. Bekräftelse som kom av en annan person förstärkte uppfattningen av verkligheten och situationen som personerna befann sig i och var således en meningsfull förstärkare av dessa kvinnors självkänedom. Resultaten i Cluss & Chang etal (5) studie bekräftar på liknande sätt människorelationernas betydelse inom stödåtgärderna. Studiens kvinnor berättar att det upplevda stödet och känslan av att få hjälp av människor i omgivningen visade sig inte vara nödvändigtvis samma sak som det faktiska stödet som var tillgängligt för kvinnorna. Ett exempel i intervjun var då en kvinna upplevde stort stöd av sin väninna som i stället för att ge råd av vad hon skulle göra fanns till där för att lyssna, utan att med tvång försöka få kvinnan att ändra sin livssituation.

Resultaten visade att det inte var den enkla tillgängligheten i att få stöd utan själva känslan och upplevelsen av stödet som påverkade kvinnornas åsikt om att de fick stöd eller inte (5). En av kvinnorna i Putilas forskning (6) berättar att en annan persons äkta närvaro, lyssnande och konkret hjälp förstärkte henne och gav styrka till att agera. En del kvinnor i studien ansåg att fysisk träning ökat deras känsla av att ha kontroll över livet. En del kvinnor berättade att deras självkänsla ökade då de upplevt att de fick innehåll i sitt liv och att de själv kan påverka det. Utan stöd hade detta dock inte möjliggjorts enligt studien kvinnor (6). I studien av Lehtikangas (2) som undersökte de professionellas synvinkel inom arbete mot våld, konstaterades det att genom att arbeta tillsammans med kvinnorna möjliggjordes processen för att kvinnorna skulle klara sig bättre än genom byråkratiskt och diffust stöd av myndigheterna. Att skapa förtroende mellan kvinnorna och arbetarna ansågs även väldigt viktigt med tanke på att det fanns möjlighet till att kvinnan fattade beslut av att fara hem tillbaks till våldsutövande mannen. Ifall hon fick positiva upplevelser av stödet kunde tröskeln för att söka sig hjälp på nytt vara lägre. Detta ansågs viktigt ifall situationen hemma skulle på nytt förvärrades (2).

De platser där kvinnorna sökt hjälp i Oikarinens (8) studie var hälsovårdscentralen, skyddshem, polis, socialtjänst (familjerådgivning, barnskydd, utkomststöd), advokatbyråer, privata psykiatriker, stöd för mental hälsa, ungdomscenter och kyrkan. Upplevelsen av att få hjälp varierade hos kvinnorna, det fanns både positiva och negativa upplevelser av de tidigare nämnda platserna. Flera av kvinnorna i Oikarinens (8) studie

berättade att de försökt få sin våldsutövande partner att skaffa sig hjälp men utan resultat. Kvinnorna hade ändå själv sökt sig till professionell hjälp för att få diskutera. Utav diskussionerna med professionella hoppades kvinnorna få avlastning för sina tankar, diskutera sitt förhållande och förhållandets framtid samt att få konkreta råd för situationen. Kvinnorna berättar att de först efter att ha sökt hjälp från en hel del olika platser sökte sig till skyddshem. Kvinnorna menar att tröskeln var hög för att ta sig till skyddshem eftersom man där hamnade erkänna situationen för sig själv och andra. Flera av kvinnorna kom till den slutsatsen att de inte längre hade andra alternativ än skyddshemmet och först efter att de tagit sig dit märkte de hur utslitna de var (8).

Kvinnorna i Ojuri(1) forskning behövde flera vändpunkter i livet innan de gjorde banbrytande handlingar. Ingen av kvinnorna hade reagerat med en handling efter första fysiska misshandlandet de utsatts för. Att våldsutövandet fortsatte, våldet blev gravare, upplevelsen av vad barnen utsatts för samt skyddshemsperioderna spelade en stor roll i kvinnornas frigörelse av våldsamma parförhållandet. Vid sidan om empatiskt samspel mellan kvinnan och stödgivaren uppskattade kvinnorna konkret hjälp i saker som de inte själva upplevde sig klara av. Dessa kunde vara exempelvis hjälp med att söka besöksförbud eller i att göra brottsanmälan.

I Ojuri (1) studie lyftes det fram kamratstödet betydelse som en bra stödform. I kamratstödsgrupperna där kvinnorna delade med sig sina upplevelser ansåg de sig bli hörda (1). Kvinnorna i Oikarinens (8) studie ansåg som preliminärt viktigt i bemötandet och stöddandet av en kvinna som utsatts för våld är att det hon berättar tas på allvar och att man litar på vad hon säger. Förutom detta ansåg kvinnorna att våldet måste entydigt dömas (8). Lehtikangas (9) intervjuade i sin studie professionella inom stödåtgärder för familjevåldsoffer. Syftet med studien var att ta reda på de professionellas syn på stödåtgärderna och hur de tillämpar sig för invandrarkvinnor. Resultaten i Oikarinens (8) studie ger motsvarande likheter som i Lehtikangas (2) studie med tanke på bemötandet och hur kvinnorna vill bli bemötta. Informanterna i Lehtikangas (2) studie ansåg att andra myndigheterna inte alltid tog tillräckligt bra i beaktande kulturella skillnader eller skillnader i livssituationer som påverkar kvinnornas färdigheter till att agera och slippa det våldsamma förhållandet. Informanterna i Lehtikangas (2) studie lyfte fram att man inte kan förvänta sig alla ha samma resurser till att söka hjälp och att kulturella

skillnader spelar stor roll. Informanterna hade också erfarenheter om myndigheternas förhållningssätt mot familjevåld hos invandrare som en del av kulturen och förnekade våldet på grund av detta. De professionella påpekade vikten i att kvinnan skall bli medveten och informerad av saker för att kunna själv agera. De menar att informationsförmedlande inte endast skall beröra arbetet som görs för att kvinnan skall klara sig. Istället borde de vara associerat till hela processen och börja med förebyggande arbete och krisarbete. De professionella menar att genom att göra arbetet och förmedla information till kvinnorna i alla skeden av processen blir tröskeln lägre till att söka hjälp. De professionella ansåg att socialarbetarna tror på den som förklarar trovärdigare situationen (2). I Putilas (6) studie visade det sig likväl att kvinnorna blivit försiktiga av vad de berättar till myndigheterna eftersom de hade upplevelser av att sina män fått myndigheterna på sin sida. Detta påverkade vad kvinnorna ville tala om för någon(6).

6.2.2 Element inom stödåtgärder som bidrar till känslan av empowerment

Oikarinen (8) tar reda på i sin studie hur kvinnorna klarar sig ur ett våldsamt parförhållande. I studien deltog tio kvinnor varav en ansåg att hon vaknat till i sin situation genom mediernas påverkan efter 1990 talet då familjevåld blev ett begrepp. Hon kände att hon inte längre var ensam i situationen och med sina problem (8). Skyddshemsperiodernas mening betonades i Ojuri (1) studie i att det främjar kvinnornas frigörelse av våldet genom att erbjuda trygghet, hjälp och genom att öka kvinnornas medvetenhet (1). I Karttunens (7) studie deltog aderton kvinnor. Då kvinnorna hade fattat beslutet av att lämna förhållandet blev deras agerande starkare i vidare åtgärder. Ur materialet syns det element av kvinnornas upplevelse av empowerment då kvinnorna handlade som aktörer i att fatta beslut över separation av sin partner. Vid processen av att nå upplevelsen av empowerment ansåg kvinnorna i Karttunens (7) studie sig ha ett behov av extern bekräftelse. En del kvinnor hade läst litteratur angående våld i parförhållanden och fick därifrån bekräftelse till att agera. Som förstärkning för att göra konkreta handlingar hade kvinnorna upplevt som fungerande olika sorters verksamhet samt personer som stod dem nära. Bekräftelse som kom utifrån en annan person förstärkte uppfattningen av verkligheten och av våldets allvarlighet och var således en meningsfull förstärkning av kvinnornas självkänedom. Flera av kvinnorna berättar hur självkänedomens ökat efter

separationen av partnern. Två av kvinnorna berättar att fysisk träning ökat deras känsla av att ha kontroll över sitt liv. En del kvinnor berättade att deras självkänsla ökade då de upplevt att de fick nytt innehåll i sitt liv och att de själv kunde påverka sitt liv (7). För att kvinnan skulle nå känslan av empowerment och frigörelse bör den professionella och kvinnan vara i växelverkan med varan där arbetaren stöder kvinnan. Enligt de intervjuade i Lehtikangas (2) studie skapas förtroende mellan arbetaren och klienten då klienten får hjälp helhetsuppfattning av situationen från en och samma plats (2).

Rädsla, skuld och skam syntes tydligt i intervjuerna som Ojuri (1) utförde. Att få information och bli medveten om situationen var ett väsentligt sätt att rätta till kvinnornas förvrängda uppfattning om våldet och sin situation. Informanterna menade att för att kunna klara sig var ökandet av medvetenhet preliminärt viktigt. Genom att öka förståelse om våldet som ett fenomen och dess konsekvenser får kvinnorna större möjlighet att tala om detta. I resultaten av Ojuris (1) studie konstaterar hon att medvetenhet av våldet och dess allvarlighet och uppfattningen av vad man blir utsatt för var bristfälligt hos offren och likaväl de professionella. Materialets kvinnor upplevde sina hobbyer och vänner som något som gav dem paus från sin våldsutövande man och en orsak till att inte vara hemma. Detta var ett sätt att fly för en stund situationen hemma. Genom hobbyer och vänner upplevde kvinnorna att de gjorde något för sin egen skull. Genom hobbyer upplevde kvinnorna sig bli uppskattade och uppsmuntrade av andra människor. Detta skapade möjligheten för kvinnorna att hitta sitt egenvärde och sin självkänsla, som hade blivit kränkt genom psykiska våldet.

I studiens resultat visade det sig att kamratstödgrupperna var i väsentlig roll i att öka känslan av empowerment hos kvinnorna (1). I resultaten av Karttunens (7) studie kunde man se att kvinnorna nådde känslan av empowerment då de blev medvetna om sin situation och fann att de själva var den enda som kan ändra situationen. Medvetenheten om våldet gav möjligheten till kvinnorna att fundera på sitt eget förhållande till våld och hur de förhöll sig till den våldsutövande partnern. I intervjuerna poängterades det att förändringsprocessen hade mycket att göra med kvinnornas egen attityd och vilja till att nå förändring (7). Ur resultaten i Oikarinens (8) studie konstaterade man att det att man klarar sig var summan av en hel del saker och deras gemensamma inverkan. Förutom

detta förekommer det i intervjuerna lösningar av kvinnorna själva där de poängterar att lösningarna, lycka och fred hittas av en själv och från människans inre(8).

I Lehtikangas (2) studie poängterade informanterna hur viktig del av processen för att klara sig ligger på att kvinnan blir medveten av situationen hon befinner sig i. De anställda som intervjuades påpekade att genom att förmedla information och att kvinnan blir ”upplyst” är väsentligt för att förändringsprocessen av att vara i den förtrycktas tillstånd skall kunna ändra. Genom att kvinnan blir medveten om sin situation och hur hon skall göra för att komma ur situationen öppnas det nya alternativ och möjligheter vilket stöder hennes frigörelse. Informanterna poängterar att det är alltid klientens självbestämmande rätt som ligger som grund och botten för arbetet som görs. Det framkommer ur resultaten att det ändå förekommer konflikter mellan klientens vilja och den anställde, exempelvis om situationen hemma är skadlig för någon annan också som exempelvis familjens barn. Detta innebär att även om man skulle utgå ifrån klientens egen vilja och bestämmanderätt så har den anställde också en vilja och åsikt i hur hon hoppas att situationen skall ändra. Ett exempel är att även om våldet inte direkt skulle vara syftat mot barnen utan mamman så berör våldet ändå barnen och då är det för barnens bästa att våldsutövande pappan inte bor tillsammans med mamman. Då barnskyddet är inblandat blir det ofta för kvinnan att välja antingen att fortsätta utan mannen eller förlora vårdnaden av sina barn. Enligt de anställda skapar detta en inte då en jämlik relation mellan klienten och den professionella (2). En del av kvinnorna som intervjuades i Putilas (6) studie hade dock upplevt att det var en lättnad att de inte hamnade fatta beslutet helt ensamma, utan myndigheterna hade sagt att den våldsutövande mannen inte längre kan stanna kvar. Således låg inte allt ansvar på deras axlar. En del kvinnor hade fått råd av att lämna sin partner men hade dock själv fattat de slutliga beslutet (6).

7 ANALYS OCH TOLKNING

I detta kapitel tolkas och analyseras materialet av denna studie. Analysen är delad in i tre kategorier. Analysen innehåller material från resultatredovisningen, tidigare for-

skningar och teoretiska referensramen samt bakgrunds material för arbetet. I detta kapitel analyseras resultaten med tanke på likheter och olikheter jämfört med tidigare forskningar och teori. Teoridelen är inkluderad i analysen för att förklara om den överens stämmer eller inte med det som kommit fram i övriga materialet.

7.1 Faktorer som bidrar till att kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld söker hjälp

Ur Putilas (6) studie i tema- och djupintervjuerna framkommer det att det tog flera år för kvinnorna förrän de vaknade upp till sin situation. Våldet ändrades med tiden och började få klarare drag, först då började kvinnorna uppfatta situationen de befann sig i (6). I den tidigare forskningen av Pakieser och Lenaghan et al (1998) hade hälften av studiens kvinnor kommit till akutmottagningen på sjukhus på grund av att de utsatts för våld under samma dag, upplevt att deras liv blivit hotat i något skede och att de varit i livsfara på grund av sin partner. Att våldet blev gravare eller att kvinnorna ansåg våldet beröra barnen, aktiverade separations processen också hos kvinnorna i Karttunens (7) studie. Ur Putilas (6), Karttunens (7) Pakieser & Lenaghans et al (1998) studier kan man konstatera att kvinnorna sökt sig hjälp då situationen förvärrats. Detta kan också ses som en koppling till Paulo Freires teori om pedagogik för förtryckta. Freire (2005) menar att det är först då när den förtryckta ser förtryckarens agenda och kan ärligt kritiskt se detta, kan den förtryckta påbörja en kamp om sin frihet. Ett nyckelord i Freires huvudtankar är medvetande och medvetandegörande (conscientisation) som är en förutsättning för att slippa förtrycket (1972). För att tolka detta mera vardagligt och få förknippat med denna studie kan man tänka sig att de förtryckta är de som utsatts för våld som blivit mera medvetna om att de kränkts och befinner sig i en allvarlig och farlig situation. Enligt Freire (2005) är medvetandet en förutsättning för att slippa förtrycket. Detta kan tolkas som att kvinnorna vaknat till situationens allvarlighet och utan detta skulle de inte ha sökt hjälp. Kvinnorna i Putilas (6), Karttunens (7) och Pakieser & Lenaghans et al (1998) studier kan alltså anses ha nått en viss ökad medvetenhet av situationen de befann sig i och ansett att de blivit förtryckta.

Freire (1972) anser att den förtryckta tilltar sig förtryckarens verklighet och medvetenhet sker hos den förtryckta då denne skapar sin egen världsbild och verklighet utifrån

sina upplevelser och inte ifrån förtryckarens. Freire (1972) påpekar att människan är den enda varelsen som kan befria sig själv från förtrycket. I studierna av Ojuri (1), Meyer (4), Putila (6) och Karttunen (7) var det tydligt barnen som var orsaken till att kvinnorna sökte hjälp. I tidigare forskningarna kom det inte direkt fram att orsaken till att kvinnorna sökt hjälp var på grund av barnen. I studien utförd av Crane & Constantino (2003) kom det dock fram att av studiens kvinnor var ca 2/3 mödrar vilket också bevisar att största delen av hjälp sökande kvinnorna är mödrar. Detta kan indirekt tolkas som att mödrar som utsattes för våld var mera sannolikt de som sökte hjälp än de kvinnor som inte hade barn.

Med tanke på resultaten av studierna, tidigare forskningar och statistik angående skyddshem kan man dra slutsatsen av att kvinnor med barn söker sig oftare till formella stödåtgärder än kvinnor som inte har barn.

7.2 Stödbehov hos kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld

I resultatredovisningen kom det fram att kvinnor som blivit utsatta för våld hade till största delen använt sig av mer än en stödform. De studier som kommer fram i resultatredovisningen och de tidigare forskningarna beskriver en hel del olika platser där kvinnorna sökt sig hjälp ifrån. Likheter i tidigare forskningar och resultatredovisningen var att de oformella stödåtgärderna (2), (4), Postmus et al (2009), Pakieser & Lenaghan et al (1998) kontaktades ofta i första hand. Ur Postmus et al (2009) studie var det 76 % av materialets kvinnor som sökte sig först och främst emotionellt stöd av vänner och familj. Ur de stödformer där kvinnorna i Postmus et al (2009) studie hade sökt sig hjälp av var dock inte i alla situationer de som kvinnorna upplevde att hade varit till största hjälp och nytta. I Bø Vatnar & Bjørklys (3) studie visade det sig att platsen där kvinnorna sökte sig hjälp mot våldet var relaterat till hur gravt våldet var. Det kom exempelvis fram att polisen kontaktades oftast i de fall då det var frågan om gravt våld och kvinnorna upplevde sig vara i livsfara. I Ojuris(1) studie var upplevelsen som kvinnorna hade av stödformen de använt sig av starkt relaterat till individuella uppfattningar och erfarenheter.

Hasenfeld (1992) (se Blomdahl & Eriksson 1998) menar att de situationer där arbetet kräver ingripande i en annans liv kan det medföra risker i klientens upplevelse av välbefinnande och trygghet. Om interventionen starkt kan påverka klientens livssituation speglar kvaliteten i relationen mellan klienten och arbetaren en särskilt viktig roll (Blomdahl & Eriksson (1998). Karttunens (7) studie visar liknande resultat som Ojuri (1) med tanke på att stödet som kvinnorna använt sig av eller dit kvinnorna sökt sig för att få stöd var inte nödvändigtvis och motsvarade det stöd som kvinnorna upplevde som verkligt och fungerande. Även om resultaten i Karttunens (7) studie tyder på att kvinnorna hade också negativa upplevelser av stödåtgärderna tolkar Karttunen (7) utifrån resultaten att man inte kunde generalisera stödåtgärden som dåliga endast utgående från den individuella upplevelsen.

I Lehtikangas (2) studie lyftes det fram kvinnornas rädsla mot myndigheterna som påverkade deras hjälpsökande. Rädsla och misstro kunde påverka kvinnornas beslut i att söka hjälp och försvåra engagemanget i arbetsprocessen på skyddshem. I Cluss & Changs et al (5) forskning visade det sig också att upplevelsen om att det externa stödet var positivt eller negativt påverkade beslutet av att söka hjälp eller inte (5).

De kvinnor i Ojuri (1) studie som hade negativa upplevelser av stödet upplevde att de professionella hade underskattat det som skett och våldet. De fanns också upplevelser av att personalen förebrådde dem. Ur resultaten av forskningarna konstaterar Ojuri (1) att det är en stor utmaning för formella servicesystemen att bemöta kvinnorna på rätt sätt. Enligt Macy & Giattina et al (2009) bör stödet skräddarsys enligt individuella behov oberoende om formen av våldet som använts haft likadana drag. Enligt Johansson (1992) (se Blomdahl & Eriksson 1998:84) beror människonära arbetets kvalitet starkt på klientrelationen och kontexten som klienten, arbetaren och arbetet har. Enligt Madsen (2006) har socialpedagogen huvudansvaret i att skapa utrymmet för de olika intentionerna utan att den enas tankar utesluter den andras. Båda parter tankar skall inrymmas i mötet (Madsen 2006:263f).

Man kan utifrån resultaten på studierna och de tidigare forskningarna tolka att det uppstår negativa upplevelser i erfarenheter kring stödåtgärder. Utifrån de teoretiska

synpunkterna av Madsen (2006), Hasenfeld (1992) och Johansson (1992) kan man se de olika socialpedagogiska riktlinjerna som är viktigt i arbete med klienter. Om man utgår ifrån kvinnornas negativa upplevelser av stödet kan man som ett synsätt tolka att samspelen mellan klienten och arbetaren inte uppfyllt förväntningarna eller en fungerande interaktion av båda parterna hos kvinnorna i dessa studier. Enligt Freire (1972) är människan en dialogvarelse. Genom dialogen ansluter hon sig till sina medmänniskor och genom sina medmänniskor till sin omvärld (Freire 1972:40). Freires teori kan ses stöda i viss mån de tidigare nämnda synsätten med tanke på att ett fungerande samspel är starkt relaterat till dialogen mellan människorna. Om dialogen mellan klienten och arbetaren är bristfällig ansluter sig inte klienten på ett positivt sätt till omgivningen hon befinner sig i. Som Karttunen (7) och Ojuri (1) lyfter fram kan man ändå inte ge en entydig förklaring på om stödåtgärden är bra eller inte, utan det beror på varifrån och vems verklighet den tolkas ifrån. Eftersom man ändå inom ramen för socialpedagogiskt arbete utgår ifrån att klienten är expert på sitt liv och det är hennes liv det är frågan om, borde stödåtgärderna uppfattas som givande från klientens sida.

I Lehtikangas (2) och Putilas (6) studier var missnöjet mot myndigheterna relaterat till att de upplevde att myndigheterna inte tog tillräckligt i hänsyn deras religion och kulturella skillnader. Detta är visserligen en utmaning i arbetet och stöder de teoretiska synpunkterna om dialogens och samspelets viktighet för att skapa en bra växelverkan mellan klienten och arbetaren. I Lehtikangas (2) och Putilas (6) studier var det dock frågan om religion och kulturella skillnader som skiljer sig av majoritetens hos den Finländska befolkningen. Detta o sin sida bevisar människornas individualitet och skapar ramar för att varje människa är individuell med olika förväntningar och behov.

Kvinnorna i Oikarinens (8) studie hoppades utav diskussionerna med professionella få avlastning för sina tankar, diskutera sitt förhållande och förhållandets framtid samt få konkreta råd för situationen de befann sig i. Vid sidan om interaktionen mellan kvinnan och stödgivaren uppskattade kvinnorna i Ojuri (1) studie konkret hjälp i saker som de inte själva upplevde sig klara av. Dessa kunde vara exempelvis hjälp med att söka besöksförbud eller i att göra brottsanmälan. I Ojuri (1) studie lyftes det också fram kamratstödet betydelse som en bra stödform. I kamratstödsgrupperna där kvinnorna delade med sig sina upplevelser ansåg de sig bli hörda (1).

Askheim & Starrin (2007:9 ff) menar att empowerment är något som görs tillsammans och kan anses bygga på föreställningar om att ”tillsammans blir vi starka”. Betydelsen av empowerment betyder olika saker för olika aktörer. Då man utgår ifrån ett empowerment orienterat arbetssätt är förhållandet mellan klienten och arbetaren inte ett expert-klient förhållande utan den professionella hjälper klienten till att själv hjälpa sig själv.

I Putilas (6) studie kom det fram att en annan persons äkta närvaro, lyssnande och konkret hjälp förstärkte självkänslan och gav styrka till att agera. En del kvinnor i studien av Karttunen (7) ansåg att fysisk träning ökat deras känsla av att ha kontroll över livet. En del kvinnor berättade att deras självkänsla ökade då de upplevt att de fick innehåll i sitt liv och att de själv kunde påverka sitt liv. Utan stöd hade detta dock inte möjliggjorts enligt studiens kvinnor (6).

Då kvinnorna i Karttunens (7) studie hade fattat beslutet av att lämna förhållandet blev deras agerande starkare i att vidta vidare åtgärder. Ur materialet syns det element av kvinnornas upplevelse av empowerment då de handlade som aktörer i att fatta beslut över separation av sin våldsamma partner. Vid processen av att nå upplevelsen av empowerment ansåg kvinnorna i Karttunens (7) studie sig ha behov av extern bekräftelse för sina tankar. En del kvinnor hade läst litteratur angående våld i parförhållanden och fick därifrån bekräftelse till att agera. Som förstärkning för att göra konkreta handlingar hade kvinnorna upplevt som fungerande olika sorter av verksamhet samt personer som stod dem nära. Bekräftelse som kom utifrån en annan person förstärkte uppfattningen av verkligheten och av våldets allvarlighet och var således en meningsfull förstärkare av kvinnornas självkänedom.

I Karttunens (7) studie kom det fram att genom att öka förståelse om våldet som ett fenomen och dess konsekvenser får kvinnorna större möjlighet att tala öppet om sina erfarenheter. I intervjuerna poängterades det att förändringsprocessen har mycket att göra med kvinnornas egen attityd och vilja till att nå förändring. Ur resultaten i Oikarinens (8) studie konstaterade man att det att man klarar sig ur ett våldsamt förhållande är summan av en hel del saker och deras gemensamma medverkan. Förutom detta förekommer det i intervjuerna av kvinnorna själva där de poängterar att lösningarna, lycka och fred hittas av en själv och från människans inre (8). Enligt Askheim och Star-

rin (2007: 9 ff) innebär empowerment att tillskansa sig styrka, makt och kraft för personer som befinner sig i en maktlös position för att få styrkan att komma ur maktlösheten. Empowerment skiljer sig ur ett typiskt expert- klient förhållande eftersom i empowerment utgår man ifrån att personen ifråga själv är aktören i sitt liv och vet vad som är problemet och det är just hon själv som har resurserna för att ändra detta och nå empowerment.

Resultaten och teorin har i detta sammanhang en tydlig koppling. Man kan göra en tolkning av att kvinnorna nått empowerment då de anser att lösningarna finns inom en själv. Kvinnorna nämnde flera element inom empowerment som uppfylldes hos den. Också syns kopplingen i att empowerment är något som händer i en människas tankar och upplevelser.

I resultaten av Karttunens (7) studie kunde man se att kvinnorna nådde känslan av empowerment då de blev medvetna om sin situation och fann att de själva var den enda som kan ändra situationen. Medvetenheten om våldet ger också möjligheten till kvinnorna att fundera på sitt eget förhållningssätt till våldet de utsattes för och hur de förhöll sig till den våldsutövande partnern.

I Lehtikangas (2) studie poängterade informanterna hur viktig del av processen för att klara sig ligger i att kvinnan blir medveten av situationen hon befinner sig i. De anställda som intervjuades påpekade att genom att förmedla information och att kvinnan blir medveten är väsentligt för att situationen i ens liv skall kunna ändra. Rädsla, skuld och skam syntes tydligt i intervjuerna som utfördes i Ojuris (1) studie. Att få information och bli medveten om situationen är ett väsentligt sätt att rätta till kvinnornas förvrängda uppfattning om våldet och sin situation. Informanterna menade att för att kunna klara sig var ökandet av medvetenhet preliminärt viktigt. Freire (1972) och Askheim & Starrin (2007: 19 ff) betonar medvetandets viktighet i att nå empowerment eller enligt Freire frigöras från förtrycket. Även om Askheim & Starrin (2007) menar att empowerment är något som hittas inuti en människa påpekas det också att människan påverkas av sin omgivning. När man ser på empowerment ur denna synvinkel är poängen att skapa medvetande hos individen om sambandet mellan den egna livssituationen i förhållande till samhällsliga förhållanden. Alltså sambanden mellan det inre och yttre.

Det är också viktigt att inse att det finns flera som delar liknande problem och att man inte befinner sig ensam i den situationen (Askheim & Starrin 2007: 19ff)

Utifrån resultaten av studierna kan man tolka att empowerment är något som sker inom var och en själv men nås i samspel och dialog med andra. Ur resultatet syns det att kvinnornas förväntningar och upplevelser av bra stöd grundar sig i stort på ett bra förhållande med hjälparen. Den utomstående bekräftelsen ansågs i flera fall vara viktig. Detta kan tolkas bekräfta det som Askheim & Starrin (2007) menar med att empowerment är något som skapas tillsammans. Detta kan bekräfta även Freires (1972) tankar om människan som en dialogvarelse. Det som framkom i resultaten var dock att hobbyverksamhet som exempelvis kör och olika sorter av sport hade hjälpt kvinnorna framåt och ökat självkänslan. Även om empowerment är något som sker inom människan så kan man också bekräfta att vi är beroende av vår omgivning och den påverkar oss. Även om man skulle få rätt sorts stöd mot familjevåld kan dessa resultat tyda på att man behöver element som skapar meningsfullhet i livet och som ökar ens egenvärde för att komma vidare och känna sig lycklig. För många studiers kvinnor ansågs barnen vara det som skapade meningsfullhet i livet. Skyddshemsarbetet poängterar också att då en kvinna kommer till skyddshem måste hon förutom att hon beaktas som en mamma till sina barn beaktas som en kvinna. Det är viktigt att lyfta fram de saker som främjar hennes personlighet och genus.

8 DISKUSSION

I detta kapitel kommer jag att diskutera min metod, datasökningen, studiens reliabilitet, kategoriseringen, resultaten och analysmetoden. Jag kommer att gå igenom bra och dåliga sidorna av dessa med tanke på mitt arbete och vad som kunde ha förbättrat arbetet.

8.1 Metoddiskussion

- Jag är nöjd med att jag valde att göra en litteraturstudie eftersom ämnet för studien var såpas känsligt. Jag anser att jag inte skulle ha fått fram lika omfattande material genom exempelvis intervjuer. Jag var positivt överraskad med att jag hittade såpas många finska studier av ämnet som svarade på mina forskningsfrågor. Det tog mig länge förrän jag kom fram till vilka är mina urvalskriterier eftersom jag inte först tänkte hitta finska studier. Jag anser att det inte skulle ha varit relevant med tanke på mitt syfte att ta reda på endast erfarenheter som personer i andra länder har av familjevålds stödåtgärder.
- I de tidigare forskningarna var jag dock inte lika distrikt med vilka studier som skulle inkluderas utan där fick studierna vara annanstans ifrån än Finland. Även om de tidigare forskningarna var från andra länder än Finland fanns det ändå mycket likheter i studierna som kom fram i resultatredovisningen. Jag skulle dock ha hoppats att jag haft mera studier med i arbetet för att få mera omfattande och tydligare resultat. Även om studierna handlade alla om familjevåld var kopplingarna inte direkt i liknande ämnen inom studierna.
- Det tog länge tid med att söka studierna och först under tiden jag sökte efter relevanta studier var jag också tvungen att omformulera mina frågeställningar för att hitta studier med relevant information. Detta o sin sida ökade arbetsmängden igen men visade sig vara ett bra resultat i varje fall.
- Trovärdigheten med studien anser jag också att blev bättre genom att jag hittade mera finländska studier. Jag behövde inte tolka vad främmande ord som inte hade direkta översättningar betydde i olika kontexter. För att ge ett exempel kan man tänka sig att skyddshemmets engelska översättning är ”shelter” vilket förekom i flera engelsk språkiga studier men efter att ha läst studierna igenom stod det för något annat än skyddshem i den bemärkelsen som det betyder i Finland.
- Kategoriseringen var inte så enkel som jag trott. Även om samma saker togs upp i flera av studierna var resultaten ofta inte och svarade på samma frågeställning-

ar eller hade studierna olika syften. Jag borde eventuellt ha funderat klart för mig redan i början hurdana kategorier jag vill ha i arbetet och sökt fram svaren till detta. Först under tiden jag skrev på arbetet började jag se ”röda tråden” i de olika texterna och vad i texterna som som motsvarade mitt syfte, och det tog väldigt länge för mig att fundera ut om studien skulle inkluderas eller inte.

- Innehållsanalysen som metod visade sig ge utmaningar genom att resultaten måste delas in i olika kategorier på nytt. Ö andra sidan ansåg jag att innehållsanalysen och tolkningen var definitivt den mest intressanta delen av arbetet och under tiden jag höll på med den förstod jag kopplingar med teorin och studierna. Detta var väldigt givande eftersom teorierna ansåg jag att passade så bra in med det som kom fram i studierna. Jag skulle ha hoppats att det skulle ha förekommit stora skillnader mellan tidigare forskningar, teori och resultaten.
- Som förslag till fortsatt forskning tänker jag att det borde forskas kring hur eftervården fungerar och hurdant stöd barnen får i samband med att skyddshemsperioden slutar. Utifrån resultaten av forskningarna ser man att det tar länge att klara sig av familjevåld och att man eventuellt behöver stöd av olika slag efter skyddshemsperioderna också. Empowerment verkar också utifrån resultaten vara något som inte håller nås hur enkelt som helst och det finns visserligen behov av forskning angående hur man kan stärka kvinnornas empowerment inom eftervården också. Det som lyftes fram i bland som en bristfällig upplevelse av stöd var bemötandet av myndigheterna vilket o sin sida borde också forskas mera i. Hur myndigheter bemöter och borde bemöta personer som utsätts för familjevåld och vad som kunde eventuellt förbättras.

8.2 Resultatdiskussion

Efter allt bearbetat material upplever jag att det finns likheter i det som klienterna upplever som bra stöd och det som är målsättningen med arbete som görs på skyddshem. Negativa upplevelser angående myndigheterna ser ut att vara relaterade till rädslor om

att förlora vårdsnaden av barnen eller att situationen hemma skulle förvärras ifall myndigheterna skulle ingripa i familjens inre angelägenheter. Detta kan visserligen skapa negativa uppfattningar och upplevelser hos kvinnor som utsätts för familjevåld. Eftersom barnskyddslagen är stiftad för att se till att barnens levnadsförhållanden är säkrade kan situationsbundna kontexten förutsätta att ett barn placeras utanför hemmet emot föräldrarnas vilja ifall familjeförhållandena inte motsvarar barnens behov och barnets trygghet inte är säkrat. Detta o sin sida kan skapa en konflikt mellan barnskyddets goda agenda och föräldrarnas åsikter. Konflikten kan vara oundviklig men ingripandet borde göras så finkänsligt som möjligt och den som ingriper borde ha en socialpedagogisk människosyn mot klienterna för att situationen skulle vara så oskadlig för personerna som möjligt.

Utifrån allt material som utarbetats för denna studie kan man med säkerhet säga att familjevåld inte är en lätt sak att utreda. Beslutet av att söka hjälp eller inte eller att lämna den våldsutövande partnern eller inte hänger fast i flera olika skäl. Det som man kan konstatera utifrån materialet är att kvinnor som utsätts för våld vill ha hjälp och stöd till sin situation. Stödet som finns till för klienten bör vara individuellt anpassat för att klienten skall uppleva sig få hjälp. Det togs i olika kontexter i materialet upp familjevåldets synlighet. För att det skulle bli en lägre tröskel till att söka hjälp borde familjevåldets stödåtgärder och tillgängligheten av dessa göras mera synligare. Familjevåld har bak i tiden varit familjens egen sak som inte angår andra och tankesättet och attityderna bryts inte ifall de inte diskuteras och lyfts fram.

Utifrån materialet ser jag tydligt att en stor bakslag i att få hjälp inom familjevåldets stödåtgärder är att klienten själv måste söka sig till hjälpen men hjälpen kommer inte till klienten. I de fall då någon utomstående gjort en barnskyddsanmälan eller grannen ringt polisen förutsätter ju någon sorts utredning av familjeförhållandena men i andra fall är det ofta den som utsätts för familjevåld som själv hamnar söka sig till hjälp. Genom att familjevåld skulle tas till tals inom flera olika yrkesgrupper, inom flera former av social och hälsovårdens tjänster skulle tröskeln att tala om det kunna minska. Genom att diskutera familjevåld och våld i parförhållanden även med klienter som söker sig till någon typ av social- och hälsovårds tjänster skulle kunna göra tröskeln lägre till att berätta om våldet till någon utomstående.

Alla beslut måste dock i sista hand göras själv av personen i fråga och ifall inte den som utsätts för våld tänker göra något för att ändra situationen så finns det inte mycket som någon annan kan göra för personens skull håller. För att kunna nå ett våldfritt liv förutsetts det alltså likaväl att klienten är engagerad för att en förändring skulle vara möjlig. Ingenting inom denna typ av problematik är svartvitt som det kan visa sig av en människas berättelse ifall det läses upp från ett papper. Även om klienten skulle själv vara engagerad i arbetet och ha som största förhoppningen att våldsutövandet skulle sluta kan det finnas skäl som hindrar personen i fråga av att engagera sig i arbetet. För att ge en förklaring till föregående kan man tänka sig en situation där en kvinna exempelvis sökt sig till ett skyddshem för att slippa ett våldsamt förhållande men den våldsutövande partnern har hotat ta livet av henne eller barnen ifall hon inte återvänder hem. En stödåtgärd kan tänkas vara att söka besöksförbud mot mannen. Detta motsvarar nödvändigtvis inte alls kvinnans uppfattning av stöd. Vad i fall mannen har bestämt att utföra det han hotat kvinnan med? I dessa fall är försöksförbudet inte en så konkret stödåtgärd åt kvinnan även om det finns konsekvenser med att bryta mot besöksförbudet. I de fall då klienter upplever att deras liv är hotat ifall de söker utomstående hjälp är tröskeln väldigt hög ifall man inte kan vara säkrad över att situationen ändras mot bättre.

Utifrån detta kan man konstatera att för att de personer som behöver stöd skall söka stöd borde de bli säkrade om att något görs och att de är trygga. En skyddshemsperiod kan erbjuda konkret trygghet för personer under skyddshemsperioden men vad händer efter detta.

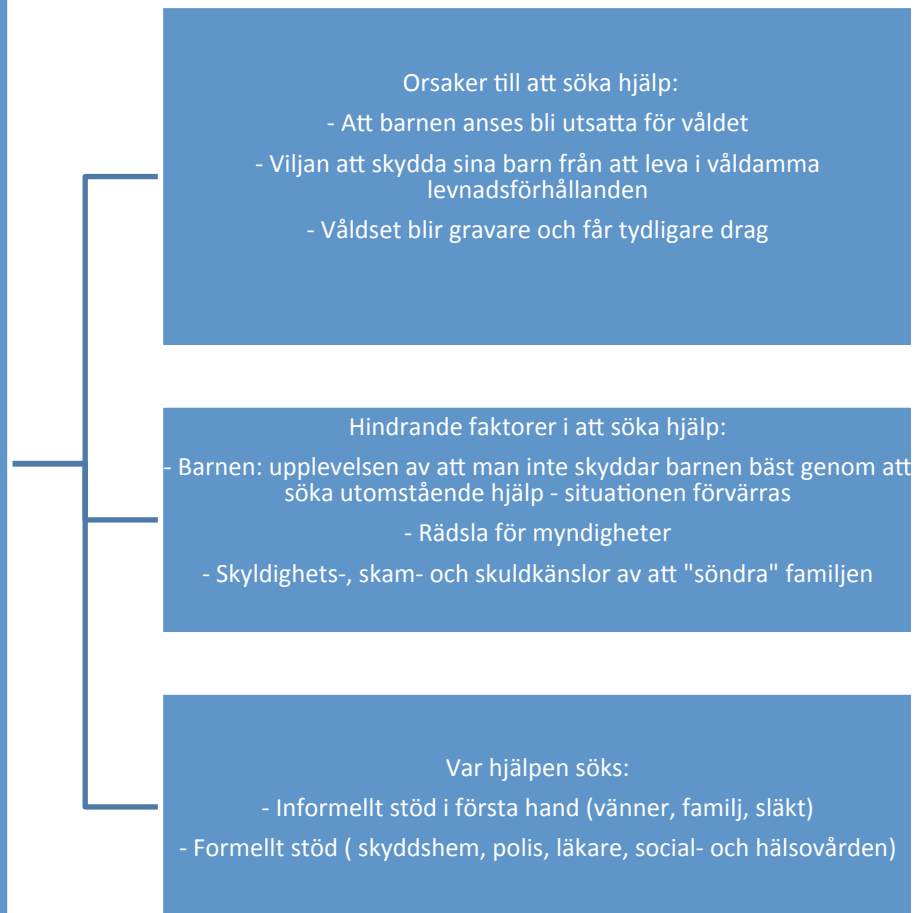
Genom striktare lagstiftningar angående familjevåld kunde det finnas bättre chanser till att göra familjevåld till något som man kan klara sig bort från ifall man själv väljer så. Genom att förföljelse blev i Finland åtalat som brått kan ses som ett stort steg igen mot förbättring.

Som det förekommer i bakgrundsmaterialet har det nu avskaffats ett antal skyddshem i den bemärkelse som det allmänt står för. Dessa har ändrats till skyddsboheter där personen till största delen av sin vistelse är ensam eller tillsammans med sina barn, utan att ha möjlighet att tala med en professionell. Ur resultaten i studien ser man entydigt att

stöd för familjevåld innebär en annan människas äkta närvaro, diskussioner och avlastning för tankarna. Det att skyddshemmen avskaffades kan alltså enligt resultaten i min studie anses vara ett steg bakåt i processen att förbättra stödåtgärderna för personer som utsätts för familjevåld. Skyddsbostäderna som ide är eventuellt fungerande exempelvis som en stödåtgärd inom eftervården för personer som utsätts för familjevåld.

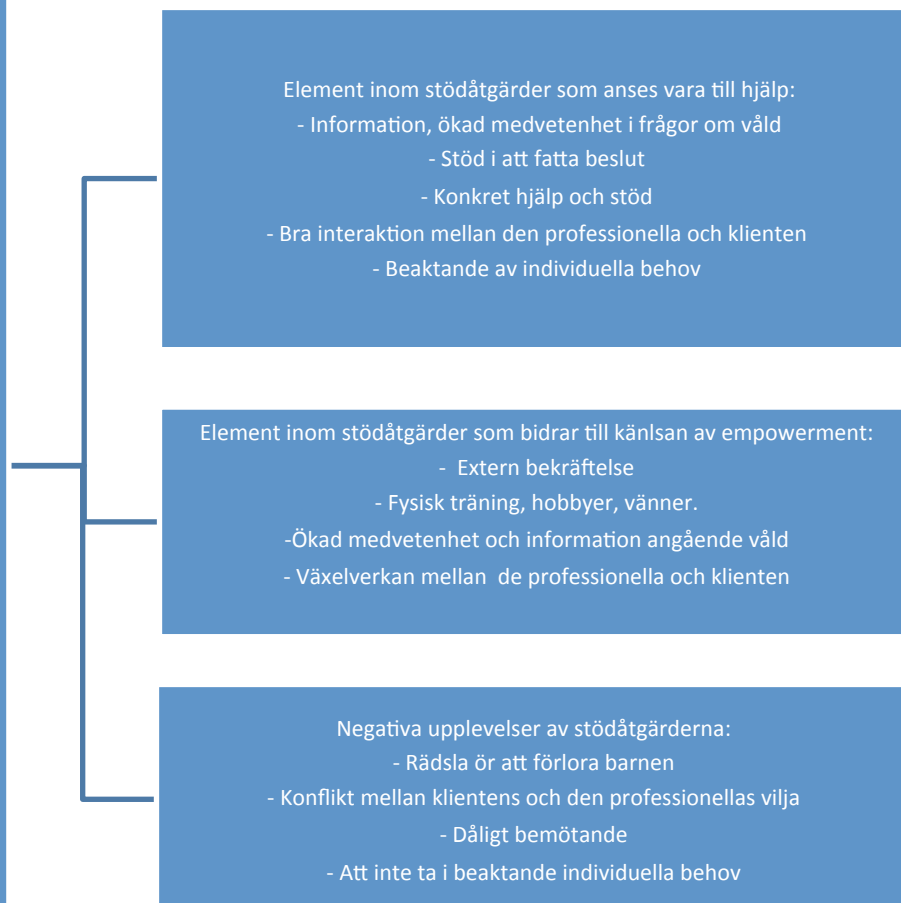
Att en kvinna når känslan av empowerment är målet i arbete som görs på skyddshem. Utifrån materialet ser man tydligt att saker som stärker självkänslan och får kvinnorna att känna att de har kontroll och klarar av olika saker förstärker känslan av empowerment. Utav resultaten kan man tolka att man måste gå igenom en hel del och klara sig av en hel del saker för att kunna nå detta. Empowerment är något som händer i människans inre men man kan inte tänka sig att yttre faktorer och omgivningen inte skulle spela roll i detta sammanhang.

Vad bidrar till att kvinnor och mödrar som utsätts för familjevåld söker hjälp?



Figur 1. Figur över resultaten

Hurdana stödåtgärder behöver kvinnor och mödrar som blivit utsatta för familjevåld?



Figur 2. Figur över resultaten

KÄLLOR

- Aamulehti, 7.6.2012. Tutkimus lapsensa surmanneista vanhemmista: Nämä ovat riskitekijöitä. Tillgänglig: <http://www.aamulehti.fi/Kotimaa/1194746568110/artikkeli/tutkimus+lapsensa+surmanneista+vanhemmista+nama+ovat+riskitekijöita.html> Hämtad: 9.2.2014
- Aamulehti, 23.1.2013. Totuus kodeista paljastuu: Poliisi selvittää perheväkivaltaa noin kaksi kertaa tunnissa. Tillgänglig: <http://www.aamulehti.fi/Kotimaa/1194790463494/artikkeli/totuus+kodeista+paljastuu+poliisi+selvittaa+perhevakivaltaa+noin+kaksi+kertaa+tunnissa.html> Hämtad: 9.2.2014
- Askheim, Ole Petter (red) & Starrin, Bengt (red). 2007, ”Empowerment i teori och praktik”. Gleerups Utbildning AB. 234 s.
- Blomdahl, Frej Gunborg & Eriksson, Bengt (red). 1998. ”Social omsorg och socialpedagogik filosofi- teori- praktik”. Studentlitteratur Lund. Sverige. 166 s.
- Brott som hör under allmänt åtal och målsägandebrott. Tillgänglig: <http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/pages/0DDF3B151E7FA9FAC2256BBF004443E4?opendocument> Hämtad: 21.12.2013
- Bø Vatnar, Solveig Karin & Bjørkly, Stål. 2009, ”Interactional Aspects of Intimate Partner Violence Result in Different Help-Seeking Behaviors in a Representative Sample of Women”
- Cluss, P.A., Chang, J.C., Hawker, L., Hudson Scholle, S., Dado, D., Buranosky, R & Goldstrohm. 2006, ”The process of change for victims of intimate partner violence: Support for a Psychosocial Readiness Model” i Women’s health issues 2006, Vol 16, pp. 262- 274.
- Crane, Patricia.A & Constantino, R.E. 2003 . ”Use of interpersonal support evaluation list (ISEL) to guide intervention development with women experiencing abuse”. University of Pittsburgh School of nursing. Pennsylvania USA. Issues in mental health nursing, 24: 523-541.
- Dufva, V. 2001 ”Mikä lapsella on hätänä? Perheväkivalta koulun henkilöstön näkökulmasta”. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu 25. 87s.
- Forsberg, Christina. & Wengström, Yvonne. 2008, ”Att göra systematiska litteraturstudier. Värdering, analys och presentation av omvårdnadsforskning.” Stockholm: Natur & Kultur, 215 s.
- Forsberg, Hannele. 2000. Lapsen näkökulmaa tavoittamassa – Arviointitutkimus lapsikeskeisyyttä kehittävästä projektista. Ensi- ja turvakotienliiton julkaisu 24. Helsingfors. 95 s.

- Freire, Paulo. 1972, ”Pedagogik för förtryckta.” Gummessons Boktryckeri AB Stockholm, 202 s.
- Freire, Paulo. 2005. ”Sorrettujen Pedagogiikka.” Vastapaino. Översättning, Kuortti, J. Red. Tomperi, T. Originell: Pedagogia do Oprimido. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä. 250 s.
- Hannus, Riitta., Mehtola, Sirkku., Natunen, Luru., Ojuri, Auli (red). 2011. ”Veitsen terällä. Naiseus ja parisuhdeväkivalta. Ensi- ja Turvakotien liiton raportti 13. Kariston Kirjapaino Oy, Hämeenlinna. 240s.
- Helsingin uutiset, 25.11.2013. 3-vuotiaatkin mukana – uusi malli katkaisee perheväkivallan kierteen. Tillgänglig:
<http://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/267405-3-vuotiaatkin-mukana-%E2%80%93-uusi-malli-katkaisee-perhevakivallan-kierteen> Hämtad: 9.2.2014
- Helsingin uutiset, 19.3.2013. Eerikan murhasta elinkautiset isälle ja äitipuolelle. Tillgänglig:
<http://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/228428-erikan-murhasta-elinkautiset-isalle-ja-aitipuolelle> Hämtad: 9.2.2014
- Husso, Marita. 2003. ”Parisuhdeväkivalta lyötyjen aika ja tila”. Gummerus Kirjapaino Oy. Tampere. 377s.
- Hyvärinen, Salla. & Hautamäki, Jari. 2013.”Katkaise väkivalta. Lähisuhde- ja perheväkivaltarikoksesta epäillyn ohjaaminen esitutunnasta väkivaltaa katkaisevaan palveluun”. THL. Helsingfors 2013. 35 s.
- Jacobsen, Dag Ingvar. 2007. ”Förståelse, beskrivning och förklaring – Introduktion för samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete. Studentlitteratur AB Lund.
- Kainulainen, K., Kalavainen, R., Karjalainen, R., Keränen, E., Lohtander, E., Mehtola, S., Niemi-Kiesiläinen, J., Nyqvist, L., Ojuri, A., Oranen, M., Ruohonen, M. & Säävälä, H. 2006, ”Perhe ja lähisuhdeväkivalta auttamisen käytäntöjä”. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu 35. Karisto Oy:n kirjapaino, Hämeenlinna. 156 s.
- Karttunen, Mari. 2011. ”Haavoitettu räsynukke. Parisuhdeväkivaltaa kokeneiden naisten kertomuksia toimijuuksista ja identiteeteistä”. Pro-gradu. Lapin yliopisto. 145 s.
- Kosonen, Ritva. 2011 ”Våld i nära relationer minskas genom målmedvetet arbete”. Fokus- artikel. THL. Tillgänglig i: <http://www.stm.fi/sv/fokus/artikel/-/view/1560640>

- Krug, Etienne E (red.), Dahlberg, Linda L (red.), Mercy, James A (red.), Zwi, Anthony B (red.), ja Lozano, Rafael. 2005, ”Väkivalta ja terveys maailmassa – WHO:n raportti”, 287 s.
- Kurki, Leena. 2006. ”Kansalainen persoonana yhteisössään”. I: Kurki, Leena & Nivala, Elina (red.). 2006. Hyvä ihminen ja kunnan kansalainen – Johdatus kansalaisuuden sosiaalipedagogiikkaan. Tammerfors: Tampereen yliopistopaino Oy.
- Lehtikangas, Mari. 2013. ”Voimaantumista ja emansipaatiota – Työntekijöiden käsityksiä maahanmuuttajanaisiin kohdistuvasta parisuhdeväkivallasta ja selviytymistä tukevasta työstä”. Pro-gradu. Jyväskylän yliopisto. 109 s.
- Madsen, Bent. 2006. ”Socialpedagogik Integration och inkulsion i det moderna samhället”. Studentlitteratur. 301 s.
- Macy, Rebacka J., Giattina, Mary., Sangster, Tamara H., Crosby, Carmen. & Johns Montijo, Natalie. 2009, ”Domestic violence and sexual assault services: Inside the black box.” . s. 359-373
- Meyer, Silke . 2010. ”Acting in the children’s best interest?: Examining Victims’ responses to intimate partner violence”. Institute for Social Science research, The university of Queensland. Child Fam Stud (2011) 20: s.436- 442.
- Nettiturvakoti. Hämtat 21.12.2013. Tillgänglig i:
https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=188
- Oikarinen, Marjo. 2008. ”Pelon ja toivon keinulaudalla – Parisuhdeväkivaltaa kokeneiden naisten kerrotut kokemukset väkivallasta, selviytymisestä, avun hakemisesta sekä identiteetin etsinnästä”. Pro-gradu. Tampereen yliopisto. 168 s.
- Ojuri, Auli. 2004. ”Väkivalta naisen elämän varjona – tutkimus väkivaltaa kokeneiden naisten elämänculusta ja selviytymisestä”. Väitöskirja. Lapin yliopisto. 209 s.
- Postmus, J.L., Severson, M., Berry, M. & Ah Yoo, J. 2009, ”Women’s Experiences of Violence and Seeking Help” i Violence agaist Women 2009, Vol 15, pp. 852-868.
- Putila, Kaisa. 2010. ”Vanhoillislestadiolaisnaisten kokemuksia parisuhdeväkivallasta irtautumisesta.” Pro- gradu. Jyväskylän yliopisto. 73 s.
- STM, Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja. 2010:5. ”Naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen ohjelma”. 80 s.
- Statistikcentralen. Tillgänglig:
http://www.stat.fi/til/polrik/2005/polrik_2005_2006-04-04_tie_001_sv.html Hämtad:

Sullivan, Cris. 2011, "Evaluating domestic violence support service programs: Waste of time, necessary evil, or opportunity of growth?" i Aggression and violent behavior 2011, Vol 16, s. 350-360

Taskinen, Sirpa. 2007. "Barnskyddslag Tillämpningsguide". Gummerus Kirjapaino Oy. Vaajakoski. 134 s.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 11/2013. "Turvakotipalvelujen kansalliset laatusuositukset". Juvenes print, suomen Yliopistopaino Oy. Tampere.

Väestöliitto 2014a. Väkivallan yleisyys. Tillgänglig:

http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/parisuhdevakivalta/vakivallan-yleisyys/ Hämtad: 9.2.2014

Väestöliitto 2014b. Apua uhreille ja tekijöille. Tillgänglig:

http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/parisuhdevakivalta/apua-uhreille-ja-tekijoille/ Hämtad: 9.2.2014

BILAGOR

Bilaga 1/3. En tabell på forskningar som innehåller namnet på forskaren, årtal för studien, studiens titel, syftet för studien, metoden för studien samt resultaten i studien. Forskningarna är numrerade med tanke på att jag i resultat och analyskede enklare och tydligare kan skilja på vilken studie det är frågan om.

Databas	Sökord	Antal träffar	Antal inkluderade studier
Google Scholar	Perheväkivallasta selviytyminen	1130	1
Google Scholar	Väkivallasta irtautuminen	1330	2
Google Scholar	Parisuhdeväkivallasta irtautuminen	117	2
Science Direct	Family violence AND support	38,879	2
academic search elite (EBSCO)	Domestic violence AND help seeking behaviour	24	1
Academic search elite (EBSCO)	Intimate partner violence AND help-seeking	38	1

Bilaga 2/3. Tabell på forskningar som inkluderats till tidigare forskningar.

Databas	Sökord	Antal träffar	Antal inkluderade studier
Science Direct	Domestic violence shelter AND empowerment	304	2
Science Direct	Domestic violence service AND empowerment	1613	1
Science Direct	Battered women AND help seeking	1204	1

EBSCO	Women experi- encing abuse	19	1
-------	-------------------------------	----	---

Bilaga 3/3. Tabell över resultatredovsningens inkluderade studiernas författare, årtal, titel, syfte, metod och förklaring.

Författare, nummer på forskningen	Årtal	Titel	Syfte	Metod	Resultat
Auli Ojuri (1)	2004	Väkivalta naisen elämän varjona – tutkimus väkivaltaa kokeneiden naisten elämäntilasta ja selviytymisestä	Ta reda på kvinnors erfarenheter av våld i parförhållande, processen av att klara sig ur ett våldsamt parförhållande, erfarenheter av att inte klara sig samt behovet av professionellt stöd och bemötandet av stödet	Intervju med 20 kvinnor	Skyddshemsperioden visade sig främja kvinnornas frigörelse ur ett våldsamt parförhållande. Barnen fick olika roller i den svåra familjesituationen och påverkade på olika sätt kvinnornas val av att söka hjälp.
Mari Lehtikangas (2)	2013	Voimaantumista ja emansipaatiota	Työntekijöiden käsityksiä maahanmuuttajanaisiin kohdistuvasta parisuhdeväkivallasta ja selviytymistä tukevasta työstä	Att ta reda på hurdan syn de professionella som jobbar med mångkulturellt arbete inom stödåtgärder för personer som blivit utsatta för våld i parförhållande har på våld mot invandrarkvinnor och på vilket sätt de ser det stödjande arbetet samt på vilket sätt de professionella ser på dessa kvinnors klarande ur ett våldsamt	För att kvinnan skall nå känslan av empowerment och frigörelse bör arbetaren och kvinnan vara i växelverkan med varan där arbetaren stöder kvinnan. Enligt arbetarna skapas förtroende mellan arbetaren och klienten då klienten får hjälp helhetsuppfattning av situationen från en och samma plats

				parförhållande.	
Solveig Karin Bø Vatnar & Stål Bjørkly (3)	2009	Interactional Aspects of Intimate Partner Violence Result in Different Help-Seeking Behaviors in a Representative Sample of Women	Kartlägga på hurdant sätt sociodemografiska aspekter och aspekter av interaktion påverkar kvinnornas sätt att söka hjälp mot våld i sitt parförhållande.	Intervju med 157 kvinnor som nåddes via familjerådgivning, skyddshem och polis.	Ogifta kvinnor kontaktade stödformer mera sannolikt en gifta vid frågan om psykiskt våld. Polisen kontaktades mest vid frågan om gravt våld. Typen av våldet hade större påverkan på om kvinnorna sökte hjälp eller inte, inte sociodemografiska dragen i kvinnornas liv.
Silke Meyer (4)	2010	Acting in the Children's Best Interest?': Examining Victims' Responses to Intimate Partner Violence	Undersöka kvinnornas beslut av att söka hjälp	Intervju med 29 kvinnor som blivit utsatta för våld i sitt parförhållande	Majoriteten av intervjuade kvinnorna hade sökt hjälp för situationen för att skydda sina barn. Samtidigt var orsaken till att de inte tidigare sökt hjälp för situationen på grund av att de upplevde sig då skydda barnen bäst utan att blanda utomstående i familjens situation.
Cluss & Chang et al. (5)	2006	The process of change for victims of intimate partner violence: Support for a psychosocial readiness model	Undersöka kvinnornas hjälpsöknings process för kvinnor som utsatts för våld i sina parförhållanden.	Kvalitativa intervjuer med 20 kvinnor	Resultaten visade att det inte var den enkla tillgängligheten i att få stöd utan själva uppfattningen av stöd i sin miljö som påverkade kvinnornas upplevelse av att få stöd eller inte
Kaisa Putila	2010	Vahoillis lestadiolais nais-	Analysera hur laestadianska kvin-	Tema och djupintervju i	Orsaken till att kvinnorna sökte

(6)		ten kokemuksia parisuhdeväkivallasta irtautumisesta	nor upplever sin gemenskap och sin religion i samband med att komma ur ett våldsamt parförhållande. Hon undersöker även hurdana upplevelser dessa kvinnor har av stödåtgärder de använt sig av	grupp	hjälp var p.g.a. barnen. Kvinnorna upplevde att de fått konkret hjälp från skyddshemmen och att uppmuntrandet varit till största nytta. Kvinnorna skulle ha velat få mera hjälp med att fatta beslut.
Mari Karttunen (7)	2011	Haavoitettu räsynukke - Parisuhdeväkivalta a kokeneiden naisten kertomuksia toimijuudesta ja identiteeteistä	Undersöka våld mot kvinnor i parförhållande och kvinnan som aktör och hennes identitet i samband med detta	Kvinnornas berättelser via Mun Stoori på Tukinet, Love ry och Nettiturvakoti samt fördjupade intervjuer genom e-post eller ansikte mot ansikte	Att våldet blev gravare samt att kvinnorna ansåg det beröra barnen var en igångsättare för separationsprocessen av partnern. Bekräftelse från utomstående bidrog till känslan av empowerment.
Marjo Oikari- nen (8)	2008	Pelon ja toivon keinulaudalla	Ta reda på hur kvinnor klarar sig ur ett våldsamt parförhållande	Kvalitativa temaintervjuer med tio kvinnor	Tröskeln för att söka sig till skyddshem var inte låg. Kvinnorna hade sökt hjälp från olika platser och upplevelserna varierade från att vara positiva till negativa. Kvinnorna önskade sig få information, ärliga åsikter, äkta bryende och att hjälperbjudaren ingriper och tar ställning i situationen.